

Belevingsonderzoek windturbines

Voor dienst MINAWA

December 2022

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Doelstelling.....	4
3. Methodologie	4
3.1. Populatie.....	4
3.2. Organisatie van de bevraging.....	7
4. Respons	8
4.1. Respons, naar socio-demografische kenmerken	9
4.2. Weging.....	11
4.3. Representativiteit en betrouwbaarheid.....	12
5. Resultaten.....	13
5.1. Houding respondenten ten opzichte van duurzaamheid.....	13
5.1.1. Zonnepanelen.....	13
5.1.2. Energiecontract voor groene stroom	15
5.1.3. Houding tegenover de energietransitie	17
5.2. Ervaringen over de periode toen de windturbines er kwamen	18
5.2.1. Eerste kennisneming van de plannen	19
5.2.2. Communicatie rond het windturbinepark.....	20
5.2.3. Kwaliteit van de informatie	21
5.2.4. Betrokkenheid van de inwoners bij het project	23
5.2.5. Houding ten opzichte van het windpark ten tijde van de aankondiging	25
5.2.6. Adviezen aan overheid en ontwikkelaar	28
5.3. Beleving windpark	30
5.3.1. Kennis over de eigenaars van de windturbines.....	30
5.3.2. Overlast	32
5.3.2.1. Soorten overlast	34
5.3.2.2. Impact op waarde van de woning	36
5.3.2.3. Beleving werkelijke impact in vergelijking met inschatting vooraf.....	39
5.3.2.4. Melden van klachten	40
5.3.2. Houding ten opzichte van het windpark op vandaag.....	42
5.3.3. Evolutie houding ten opzichte van het windpark.....	43
5.4. Wat als?.....	45
5.4.1. Houding tegenover een vergunning voor verlenging of vervanging bestaande windturbines 46	
5.4.2. Houding tegenover een vergunning voor uitbreiding aantal windturbines.....	48

5.4.3.	Grootste bezorgdheden bij vervanging of uitbreiding van het huidige windpark	52
5.4.4.	Voorwaarden waaronder men vervangende of bijkomende windturbines haalbaar ziet....	55
6.	Belangrijkste conclusies.....	57
	Bijlage 1: Vragenlijst	62
	Colofon	68

1. Inleiding

Voor een toekomst met duurzame energie zullen we moeten inzetten op hernieuwbare bronnen als zon, wind en aard- of restwarmte. Windenergie is daarbij een belangrijk deel van het verhaal. Windturbines nemen een nieuwe, opvallende plaats in in ons landschap en zijn onderworpen aan heel wat strikte regels. De aanwezigheid van windturbines in de directe omgeving wordt evenwel op heel diverse wijze ervaren en roept soms vragen en/of maatschappelijke onrust op. Veel mensen maken zich zorgen als een concreet project gepland wordt in de eigen buurt. Er is echter weinig wetenschappelijk onderzoek verricht naar hoe mensen die in de buurt van een windturbine wonen dit dagdagelijks ervaren. Op vraag van de dienst MINAWA van de Provincie West-Vlaanderen werd hieraan tegemoet gekomen en werd een bevraging uitgevoerd bij inwoners die binnen een straal van 1 km van een windturbine wonen. Voor de uitwerking van deze bevraging werd een beroep gedaan op het Steunpunt Data & Analyse van de Provincie West-Vlaanderen.

2. Doelstelling

Het onderzoek wil focussen op inwoners die binnen een straal van 1 km van een windturbine wonen. Hoofddoel van de bevraging is nagaan bij deze doelgroep hoe zij windturbines in hun buurt ervaren.

Het onderzoek wil een antwoord bieden op onder meer volgende vragen:

- Wat waren de ervaringen in de aanloop van de bouw van de windturbines? Hoe verliep de communicatie? Had men een gevoel van betrokkenheid bij het project?
- Was men voor of tegen de komst van de windturbines?
- Ervaart men overlast van de windturbines? Welke?
- Is de hinder groter/kleiner dan verwacht?
- Wat is de huidige houding ten opzichte van het windmolenpark?
- Hoe zou men staan tegenover een vergunning voor de verlenging of vervanging van de bestaande windturbines?
- Hoe zou men staan tegenover een vergunning voor de uitbreiding van het aantal windturbines?
- En zijn de meningen van de bewoners anders naargelang het socio-economisch profiel (geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, gezinssituatie, afstand woonplaats ten opzichte van windturbines, ...), enerzijds, en naargelang hoe men staat tegenover de energietransformatie, anderzijds?

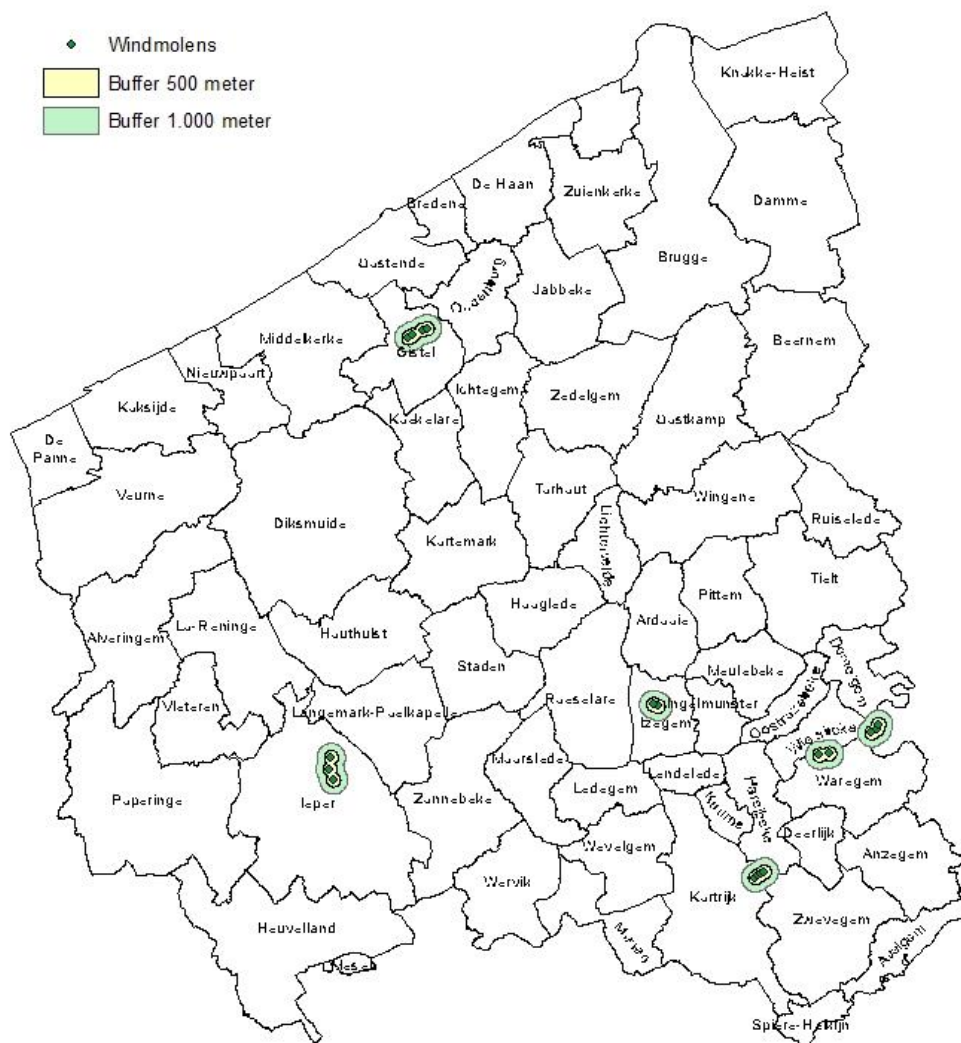
3. Methodologie

Om een antwoord te krijgen op bovenstaande vragen werd een vragenlijst opgesteld (zie **bijlage 1**). Via een brief met link naar de online enquête werd deze vragenlijst aan de doelgroep bezorgd. Bij de herinneringsbrief die enkele weken later werd verstuurd, werd ook een papieren vragenlijst meegestuurd.

3.1. Populatie

Er werden 6 West-Vlaamse windparken geselecteerd (zie tabel 1).

Rond deze windparken werden alle gezinnen geselecteerd die binnen een straal van 1.000 meter van de windturbines wonen. Er werd een onderscheid gemaakt tussen de gezinnen die op maximum 500 meter van een windturbine wonen en gezinnen die op een afstand van 500 à 1.000 meter van een windturbine wonen.

Tabel 1
Geselecteerde windmolenparken

Gemeente windmolenpark	Jaar van realisatie	Aantal turbines	Eigenaar(s)
Desselgem	2016	2	Storm
Gistel	2007	6	Aspiravi/Ecopower/Beauvent/Elicio
Ieper	2009	9	Eoly, Aspiravi, Elicio, Luminus
Izegem	2011	2	Aspiravi
Sint-Baafs-Vijve	2014	4	Storm
Kortrijk-Harelbeke	2008	4	Luminus

Binnen de buffers werden alle gezinnen op West-Vlaams grondgebied geselecteerd. In de buffers van 500 en 1.000 meter rond de windturbines van Sint-Baafs-Vijve wonen ook gezinnen op Oost-Vlaams grondgebied. Deze gezinnen werden niet geselecteerd voor het onderzoek.

De selectie van de adressen gebeurde in GIS aan de hand van de adrescodes in het Rijksregister. Van de adrespunten waarop meerdere gezinnen woonachtig waren, werden de adressen opgezocht in het CRAB en aangevuld met een busnummer.

In totaal werden 6.867 adressen/gezinnen binnen een straal van 1.000 meter rond de windturbines geselecteerd, namelijk 472 adressen in de buffer van 500 meter rond de windturbines (6,9%) en 6.395 adressen op een afstand van 500 tot 1.000 meter van de windturbines (93,1%). De spreiding van de adressen/gezinnen over de zes gebieden is terug te vinden in tabel 2. De windturbines in Izegem tellen het grootste aantal gezinnen binnen een straal van 1.000 meter rond de windturbines (2.716), deze van Sint-Baafs-Vijve (261, enkel gezinnen in West-Vlaanderen) en Ieper (302) het kleinste aantal. De windparken in Ieper en Izegem hebben het grootste aandeel gezinnen binnen een straal van 500 meter afstand tot het windpark.

Tabel 2
Geselecteerde adressen/gezinnen voor de bevraging, naar (deel)gemeente windmolenpark en naar afstand tot de windturbines

(Deel)gemeente windmolenpark	< 500 m	500-1000 m	Totaal	Aandeel < 500 m (%)
Desselgem	29	671	700	4,1
Gistel	25	1.085	1.110	2,3
Ieper	35	267	302	11,6
Izegem	282	2.434	2.716	10,4
Sint-Baafs-Vijve	10	251	261	3,8
Kortrijk-Harelbeke	91	1.687	1.778	5,1
Eindtotaal	472	6.395	6.867	6,9

Tabel 3 toont een aantal kenmerken van de gezinnen die in een straal van 1.000 meter van de windparken wonen, namelijk het geslacht en de leeftijd van de referentiepersoon, het huishoudtype en het feit of men eigenaar of huurder is.

De referentiepersoon van de huishoudens of het gezinshoofd is vaak een man (72,1%). Het aandeel referentiepersonen van 65 jaar en ouder in de populatie bedraagt 29,5%. Verder is 34,5% van de referentiepersonen tussen 35 en 54 jaar, 20,1% tussen 55 en 64 jaar en 15,9% tussen 18 en 34 jaar. We merken hier wel verschillen tussen de verschillende gebieden. Zo bijvoorbeeld is de

referentiepersoon in de buffer rond het windpark in Sint-Baafs-Vijve relatief vaker tussen 35 en 54 jaar en relatief minder vaak 65 jaar of ouder.

Bekijken we de populatie over alle windparken heen, dan stellen we vast dat 28,7% van de gezinnen alleenstaanden betreft. 28,9% is een koppel zonder inwonende kinderen, 27,7% een koppel met inwonende kinderen en 14,7% van de gezinnen kent een andere gezinssituatie (bv. alleenstaande ouder). Ook hier merken we verschillen tussen de gebieden. Zo kent de omgeving van het windpark in Izegem relatief meer alleenwonenden (33,9%) en relatief minder koppels met kinderen (23,5%). In de omgeving van het windpark van Sint-Baafs-Vijve wonen dan weer relatief meer koppels met inwonende kinderen (44,2%) en relatief minder alleenwonenden (16,2%). Ook Ieper kent relatief meer koppels met inwonende kinderen (32,4%)

76,4% van de gezinnen in onze populatie is eigenaar van de woning waarin ze wonen en 23,6% is huurder. Het aandeel huurders ligt echter aanzienlijk hoger bij de populatie in Sint-Baafs-Vijve (33,1%) en aanzienlijk lager bij de populatie in Ieper (17,7%).

Tabel 3

Kenmerken van de gezinnen die in een straal van 1.000 meter rond het windpark wonen, naar (deel)gemeente windpark, toestand op 1/1/2022 (in %)

Omschrijving		Desselgem	Gistel	Ieper	Izegem	Sint-Baafs-Vijve	Kortrijk-Harelbeke	Totaal
Geslacht referentiepersoon	Man	75,9	70,2	79,9	72,3	78,5	69,3	72,1
	Vrouw	24,1	29,8	20,1	27,7	21,5	30,7	27,9
Leeftijdscategorie referentiepersoon	18-34 jaar	13,6	14,7	15,7	17,6	9,6	15,8	15,9
	35-54 jaar	35,1	34,4	30,7	32,4	43,8	36,8	34,5
	55-64 jaar	20,3	19,6	24,2	19,1	23,5	20,5	20,1
	65 jaar en ouder	30,9	31,3	29,4	30,9	23,1	26,9	29,5
	Totaal							
Gezinssituatie*	Alleenwonend	22,3	24,6	22,3	32,5	15,6	27,9	27,8
	Koppel zonder inwonende kinderen	32,1	31,0	36,0	29,2	27,6	27,7	29,7
	Koppel met inwonende kinderen	33,7	27,1	30,7	23,4	44,0	29,8	27,8
	Andere gezinssituatie	11,9	17,3	11,0	14,9	12,8	14,6	14,6
Eigenaar/huurder *	Eigenaar	76,9	74,6	82,3	76,3	66,9	78,0	76,4
	Huurder	23,1	25,4	17,7	23,7	33,1	22,0	23,6
Totaal		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* toestand op 1/1/2021

Bron: Rijksregister 1/1/2022 en 1/1/2021, verwerking provincie West-Vlaanderen; Kadaster 1/1/2021, verwerking provincie West-Vlaanderen

3.2. Organisatie van de bevraging

Er werd een brief met link naar de vragenlijst verstuurd naar alle 6.867 gezinnen binnen de buffers. Het Steunpunt Data & Analyse beschikt over informatie uit het Rijksregister op adrespuntniveau, maar deze informatie is geanonimiseerd. De gezinnen werden daarom niet aangeschreven op naam. De

enquête werd verstuurd 'aan de bewoner van', met vervolgens het adres. De eerste zending viel vanaf 5 oktober 2022 in de bussen.

Om de bevraging te kunnen invullen, diende men een unieke inlogcode in te vullen. Op die manier waren we er zeker van dat één gezin de enquête slechts één keer kon invullen. Door met een unieke inlogcode te werken, konden we ook gericht een herinneringsbrief versturen, namelijk enkel naar die gezinnen die de bevraging nog niet hadden ingevuld.

Eind oktober werd een herinneringsbrief verstuurd met opnieuw de link naar de online enquête. Bij deze brief werd ook een papieren vragenlijst meegestuurd. De enquête kon nu zowel digitaal als op papier ingevuld worden. Deze herinneringsbrief viel vanaf 2 november 2022 in de brievenbussen.

Op 23 november 2022 sloten we de online bevraging af. De enquêtes die op papier werden ingevuld, werden meegenomen in de verwerking voor zover ze ons tegen 1 december 2022 bereikt hadden.

4. Respons

Uiteindelijk vulden 1.857 gezinnen de enquête in: 1.004 gezinnen vulden de enquête online in (54%) en 853 gezinnen vulden de enquête in op papier (46%). De gemiddelde invultijd van een online enquête bedroeg 7 min 45 sec.

Het responspercentage bedraagt 27%.

Na de eerste zending werden reeds 851 enquêtes ingevuld. Na de tweede zending volgden nog eens 1.006 enquêtes, waarvan er 853 enquêtes op papier werden ingevuld.

De respons in de verschillende gebieden en binnen de twee buffers is te vinden in tabel 4.

Het responspercentage is het grootst onder de inwoners die nabij de windturbines in Ieper wonen. Van de 302 gezinnen die werden aangeschreven, vulden er 127, of 42,1%, de vragenlijst in. Het laagste responspercentage treffen we aan bij de gezinnen die in de omgeving van de windturbines in Izegem wonen: 614 van de in totaal 2.716 gezinnen, of 22,6%, vulden de enquête in.

Het responspercentage ligt hoger bij de inwoners die binnen een straal van 500 meter tot het windmolenpark wonen (37,9%) dan bij de inwoners die binnen een afstand van 500 à 1.000 meter wonen (26,2%).

Tabel 4
Respons, naar (deel)gemeente van de windturbines en naar afstand van de woonplaats tot de windturbines

(Deel)gemeente windmolenpark	Minder dan 500 meter	500 tot 1000 meter	Totaal	Responspercentage
Desselgem	11	185	196	28,0
Gistel	12	303	315	28,4
Ieper	20	107	127	42,1
Izegem	99	515	614	22,6
Sint-Baafs-Vijve	1	73	74	28,4
Kortrijk-Harelbeke	36	495	531	29,9
Totaal	179	1.678	1.857	27,0
Responspercentage	37,9	26,2	27,0	

4.1. Respons, naar socio-demografische kenmerken

Van de 1.857 respondenten zijn er 1.162 mannen (62,7%), 685 vrouwen (37%) en 7 X (0,4%) (zie tabel 5). Hoewel de enquête niet specifiek gericht was aan het gezinshoofd, zullen toch vooral zij zich aangesproken gevoeld hebben om de enquête in te vullen. Terwijl er in de totale bevolking een min of meer gelijke verdeling is tussen mannen en vrouwen, zagen we eerder in tabel 3 dat 72,1% van de gezinshoofden in onze populatie mannen zijn.

592 respondenten, of bijna één op drie, zijn 65 jaar of ouder. 563 respondenten (30,4%) zijn tussen 35 en 54 jaar, 464 (25%) tussen 55 en 64 jaar. 235 respondenten (of 12,7%) zijn jonger dan 35 jaar. In vergelijking met de totale populatie zien we dat de ouderen iets oververtegenwoordigd zijn onder de respondenten en de jongere bevolking iets ondervertegenwoordigd.

44,1% van de respondenten is hooggeschoold (diploma hoger onderwijs), 33,8% is middengespoold (diploma secundair onderwijs) en 21% is laaggeschoold (maximum diploma van lager secundair onderwijs). Deze verhoudingen leunen redelijk dicht aan bij de verdeling van het opleidingsniveau van de Vlaamse bevolking. Cijfers van de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) van Statbel geven aan dat 20% van de Vlaamse bevolking tussen 15 en 64 jaar laaggeschoold is, 39,4% middengespoold en 40,7% hooggeschoold. In onze enquête zijn de hooggeschoolden iets oververtegenwoordigd ten nadele van de middengespoolden.

42,2% van de respondenten behoort tot een koppel zonder inwonende kinderen, 32,5% behoort tot een koppel met inwonende kinderen en 19,7% is alleenwonend. In vergelijking met de totale populatie bevat de gerealiseerde steekproef relatief minder alleenwonenden en andere gezinstypes en relatief meer koppels zonder kinderen en relatief meer koppels met inwonende kinderen.

91% van de respondenten is eigenaar van de woning waarin hij/zij woont. 9% is huurder. De huurders zijn duidelijk ondervertegenwoordigd in de gerealiseerde steekproef. In de totale populatie in de geselecteerde buffers woont immers 23,6% van de gezinnen in een huurwoning.

Tabel 5
Socio-demografische kenmerken van de respondenten, ongewogen cijfers

Omschrijving	Aantal	In %
Geslacht	Man	1.162
	Vrouw	685
	X	7
Leeftijdscategorie	18-34 jaar	235
	35-54 jaar	563
	55-64 jaar	464
	65 jaar en ouder	592
Opleidingsniveau	Laaggeschoold	389
	Middengespoold	626
	Hooggeschoold	817
	Andere	19
Gezinssituatie	Alleenwonend	366
	Koppel zonder inwonende kinderen	783
	Koppel met inwonende kinderen	603
	Andere gezinssituatie	102
Ben je eigenaar of huurder?	Eigenaar	1.687
	Huurder	167
Totaal	Aantal respondenten	1.857

Als we het profiel van de respondenten bekijken per windpark, dan stellen we ook een aantal duidelijke verschillen vast (tabel 6). Deze verschillen zijn grotendeels te verklaren doordat er ook verschillen zijn in de samenstelling van de bevolking in de buurt van de verschillende windparken. Zo ligt het aandeel 35-54-jarigen hoger bij de respondenten van het windpark in Sint-Baafs-Vijve, maar dat is ook wat we bij de gezinshoofden in de totale bevolking in de omgeving van het windpark van Sint-Baafs-Vijve waarnemen.

Tabel 6
**Socio-demografische kenmerken van de respondenten, naar (deel)gemeente windpark (in %),
ongewogen cijfers**

Omschrijving		Desselgem	Gistel	Ieper	Izegem	Sint-Baafs-Vijve	Kortrijk-Harelbeke	Totaal
Geslacht	Man	64,8	65,1	58,7	64,2	63,5	59,5	62,7
	Vrouw	35,2	34,9	41,3	35,3	36,5	39,7	37,0
	X	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,8	0,4
Leeftijdscategorie	18-34 jaar	12,3	11,8	15,8	9,8	5,4	17,0	12,7
	35-54 jaar	27,2	30,3	28,4	29,7	44,6	30,9	30,4
	55-64 jaar	22,1	23,3	30,7	25,3	29,7	24,9	25,0
	65 jaar en ouder	38,5	34,7	25,2	35,2	20,3	27,3	31,9
Opleidingsniveau	Laaggeschoold	23,6	17,6	23,6	26,7	20,3	15,1	21,0
	Middengeschoold	35,9	36,1	33,1	34,9	35,1	30,5	33,8
	Hooggeschoold	39,5	44,7	42,5	38,1	44,6	52,7	44,1
	Andere	1,0	1,6	0,8	0,3	0,0	1,7	1,0
Gezinssituatie	Alleenwonend	19,0	14,7	15,8	22,0	12,2	22,5	19,7
	Koppel zonder inwonende kinderen	48,7	44,6	37,8	44,5	33,8	38,1	42,2
	Koppel met inwonende kinderen	28,2	36,3	42,5	29,0	46,0	31,7	32,5
	Andere gezinssituatie	4,1	4,5	3,9	4,6	8,1	7,7	5,5
Ben je eigenaar of huurder?	Eigenaar	90,3	90,8	94,5	92,0	89,2	89,6	91,0
	Huurder	9,7	9,2	5,5	8,0	10,8	10,4	9,0
Totaal		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Aantal respondenten		196	315	127	614	74	531	1.857

In tabel 7 bekijken we de woonplaats van de respondenten. De respondenten die wonen op een afstand van maximum 1 km van de windturbines in Gistel, Ieper en Izegem zijn allemaal woonachtig in de gemeente zelf. Het windpark in Desselgem heeft zowel respondenten van Waregem als van Wielsbeke in een straal van 1.000 meter. Het windmolenpark van Sint-Baafs-Vijve heeft inwoners van Waregem, Wielsbeke en Dentergem in een straal van 1.000 meter, evenals inwoners in Oost-Vlaanderen, maar deze zijn niet bevroegd. Het windmolenpark van Kortrijk-Harelbeke telt inwoners van Kortrijk, Harelbeke en Zwevegem in de directe omgeving.

Tabel 7**Woonplaats van de respondenten, naar (deel)gemeente van het windpark (in absolute aantallen)**

Woonplaats	Desselgem	Gistel	Ieper	Izegem	Sint-Baafs-Vijve	Kortrijk-Harelbeke	Totaal
Gistel	0	315	0	0	0	0	315
Kortrijk	0	0	0	0	0	292	292
Harelbeke	0	0	0	0	0	185	185
Zwevegem	0	0	0	0	0	54	54
Wielsbeke	54	0	0	0	3	0	57
Dentergem	0	0	0	0	1	0	1
Waregem	142	0	0	0	70	0	212
Izegem	0	0	0	614	0	0	614
Ieper	0	0	127	0	0	0	127
Totaal	196	315	127	614	74	531	1.857

4.2. Weging

Omdat het profiel van de respondenten afwijkt van het profiel van de totale populatie passen we een weging toe. Dit is een gangbare procedure in sociaal wetenschappelijk onderzoek. Van de totale populatie, namelijk alle gezinnen in een straal van 1.000 meter rond de geselecteerde windparken, beschikken we over cijfers van het geslacht en de leeftijd van de referentiepersoon, van de gezinssituatie en van het feit of het gezin eigenaar of huurder is van de woning waarin men woont. Aangezien de enquête niet specifiek gericht was aan de referentiepersoon van de gezinnen, kunnen we niet wegen op basis van geslacht en leeftijd van de referentiepersoon. Niet-gezinshoofden konden immers ook de bevraging invullen. Of een koppel kon gezamenlijk de bevraging invullen. We kunnen dus enkel wegen op basis van gezinskenmerken, namelijk het gezinstype en het kenmerk eigenaar/huurder. Door wegingscoëfficiënten op deze twee variabelen toe te passen zorgen we ervoor dat de verhouding van de verschillende gezinstypes en de verhouding eigenaar/huurder hersteld wordt naar de werkelijke verhoudingen binnen de populatie.

Tabel 8 toont de socio-economische kenmerken van de respondenten na toepassing van deze weging. De weging op gezinssituatie en eigenaar/huurder zorgt er ook voor dat het aandeel hooggeschoolden daalt tot 39,3%, wat bijna overeenkomt met het aandeel hooggeschoolden in het Vlaams Gewest. Na weging bedraagt het aandeel respondenten dat binnen een straal van 500 meter rond de windturbines woont 8,9%. Dat aandeel ligt iets hoger dan in de totale bevolking in de omgeving van de windparken, waar het aandeel 6,9% bedraagt. Het verschil blijft echter beperkt.

Tabel 8**Socio-demografische kenmerken van de respondenten, naar (deel)gemeente windpark (in %), gewogen cijfers**

Omschrijving		Desselgem	Gistel	Ieper	Izegem	Sint-Baafs-Vijve	Kortrijk-Harelbeke	Totaal
Geslacht	Man	64,9	61,9	58,5	59,0	58,9	56,2	59,2
	Vrouw	35,1	38,2	41,5	40,1	41,2	43,0	40,3
	X	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,8	0,6
Leeftijdscategorie	18-34 jaar	12,4	11,7	16,0	9,8	4,1	15,9	12,4
	35-54 jaar	25,3	33,8	28,0	32,4	40,5	33,5	32,3
	55-64 jaar	24,7	21,9	29,4	22,4	33,2	24,5	24,1
	65 jaar en ouder	37,6	32,7	26,6	35,4	22,1	26,1	31,2
Opleidingsniveau	Laaggeschoold	30,0	19,7	26,1	28,6	26,3	20,7	24,6
	Middengeschoold	33,8	38,9	28,9	38,1	38,3	30,4	34,8
	Hooggeschoold	35,3	39,2	42,7	33,0	35,5	47,1	39,3
	Andere	0,9	2,2	2,4	0,3	0,0	1,8	1,3
Gezinssituatie	Alleenwonend	28,2	18,1	23,6	32,9	19,2	29,7	27,8
	Koppel zonder inwonende kinderen	36,8	33,8	28,3	31,8	22,8	24,3	29,7
	Koppel met inwonende kinderen	24,1	35,4	38,5	23,6	40,9	25,5	27,8
	Andere gezinssituatie	10,8	12,7	9,6	11,7	17,1	20,5	14,6
Ben je eigenaar of huurder?	Eigenaar	76,7	76,6	85,0	79,3	73,9	71,9	76,4
	Huurder	23,3	23,5	15,0	20,7	26,1	28,1	23,6
Totaal		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Aantal respondenten (ongewogen)		196	315	127	614	74	531	1.857

Bij de bespreking van de resultaten in de volgende paragraaf werken we steeds met de gewogen antwoorden. Het aantal respondenten dat wordt weergegeven in de tabellen zijn steeds de ongewogen aantallen.

4.3. Representativiteit en betrouwbaarheid

De weging zorgde er voor dat de kenmerken van de gerealiseerde steekproef min of meer overeenkomen met de kenmerken van de populatie.

De gerealiseerde steekproef is bovendien voldoende groot om betrouwbare uitspraken te kunnen doen. Bij een betrouwbaarheidsniveau van 95% bedraagt de foutenmarge 1,94%. Op niveau van de individuele windparken ligt de foutenmarge iets hoger, namelijk tussen 3,56% voor het windpark in Kortrijk-Harelbeke en 9,66% voor het windpark in Sint-Baafs-Vijve.

5. Resultaten

Bij de bespreking van de resultaten behandelen we achtereenvolgens volgende thema's:

- houding respondenten ten opzichte van duurzaamheid;
- ervaringen over de periode toen de windturbines er kwamen;
- huidige beleving windpark;
- houding ten opzichte van een eventuele vervanging of uitbreiding van het windpark.

Hierbij gaan we systematisch na of er verschillen in antwoorden zijn naargelang de kenmerken van de respondenten (geslacht, leeftijd, gezinssituatie, opleidingsniveau, huurder/eigenaar, ...), naargelang windmolenpark en naargelang afstand van de woonplaats tot het windmolenpark. Verder zullen we bij bepaalde vragen ook nagaan of respondenten die bij de eerste zending gereageerd hebben anders geantwoord hebben dan respondenten die pas bij de tweede zending gereageerd hebben. Naargelang de enquête langer liep, kwamen een aantal reacties rond de bevraging in de media terecht. We bekijken of dit een mogelijks effect kan hebben gehad op de mening van de respondenten.

Omwille van foutenmarges die inherent zijn aan steekproeven, moeten we steeds waakzaam blijven bij de interpretatie van de resultaten. Wanneer bijvoorbeeld een resultaat van 62,8% bekomen wordt bij een foutenmarge van 1,94% en een betrouwbaarheidsinterval van 95%, betekent dit concreet dat er 95% kans bestaat dat de werkelijke toestand zich tussen 60,86% en 64,74% bevindt. Of nog, dat de kans dat het werkelijk percentage zich niet tussen 60,86% en 64,74% bevindt, kleiner is dan 5%.

Wanneer de resultaten van verscheidene subgroepen naast elkaar worden gelegd (bv. eigenaars versus huurders), werd steeds door middel van significantietoetsen nagegaan of een waargenomen verschil ook werkelijk significant is. Bij de rapportering van de resultaten zullen statistisch significante verschillen besproken worden. Wanneer we aangeven dat een percentage van een bepaalde groep groter (kleiner) is dan van een andere groep bedoelen we steeds dat dit percentage *statistisch significant* groter (kleiner) is.

Volgende significantietoetsen worden in de analyse gebruikt :

- Chi-kwadraat;
- Independent-Samples T test;
- One-way ANOVA.

5.1. Houding respondenten ten opzichte van duurzaamheid

In de enquête werd de houding ten aanzien van duurzaamheid gepolst aan de hand van volgende vragen:

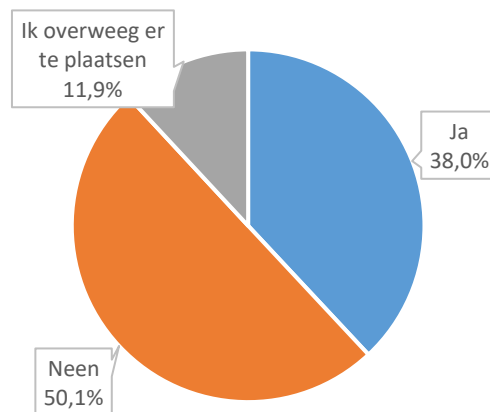
- Beschikt de woning waarin je woont over zonnepanelen?
- Heb je bij het afsluiten van een energiecontract gekozen voor groene stroom?
- Hoe sta je tegenover de energietransitie, meer bepaald de productie van hernieuwbare energie uit wind, water, zon, restwarmte, ...?

5.1.1. Zonnepanelen

38% van de respondenten heeft een woning met zonnepanelen en 11,9% overweegt om zonnepanelen te plaatsen. 50,1% heeft nog geen zonnepanelen (figuur 1 en tabel 9).

Figuur 1

Beschikt de woning waarin je woont over zonnepanelen? (in %) (n = 1.842)

Respondenten uit de leeftijdsklasse van 65 jaar en ouder beschikken minder vaak over zonnepanelen dan respondenten uit de leeftijdsklassen van 35 tot 54 jaar. Van de jongere leeftijdsklasse (18-34 jaar) zegt een significant groter percentage het plaatsen van zonnepanelen te overwegen.

Verder zien we dat hooggeschoolden relatief vaker zonnepanelen hebben of overwegen er te plaatsen dan laaggeschoolden. Alleenwonenden hebben ook relatief minder vaak zonnepanelen en overwegen ook minder vaak zonnepanelen te plaatsen dan koppels met inwonende kinderen.

Bij eigenaars zien we ook een significant hoger percentage dat beschikt over zonnepanelen of dat het plaatsen van zonnepanelen overweegt dan bij huurders, met name respectievelijk 45,7% en 15,1%.

Het percentage respondenten met zonnepanelen ligt significant hoger in Ieper dan in Izegem.

Tabel 9

Mate waarin de woning waarin men woont over zonnepanelen beschikt, naar enkele kenmerken van de respondenten (in %)

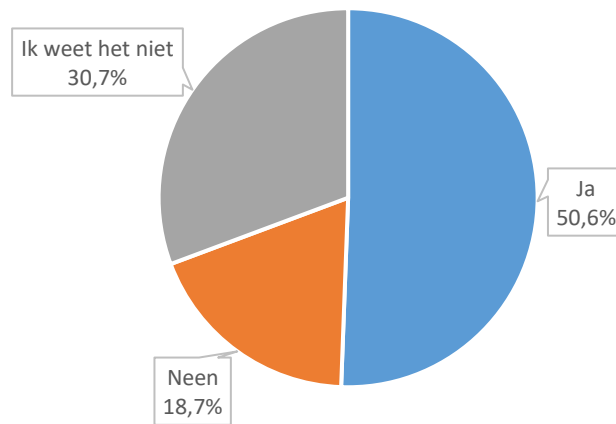
Omschrijving		Ja	Neen	Ik overweeg er te plaatsen	Totaal	Aantal respondenten
Geslacht	Man	41,7	45,9	12,4	100,0	1.149
	Vrouw	32,7	56,0	11,3	100,0	683
Leeftijdscategorie	18-34 jaar	41,6	37,0	21,4	100,0	235
	35-54 jaar	48,9	37,5	13,6	100,0	562
	55-64 jaar	43,5	44,8	11,7	100,0	462
	65 jaar en ouder	21,1	72,3	6,6	100,0	581
Opleidingsniveau	Laaggeschoold	16,6	77,8	5,6	100,0	382
	Middengeschoold	39,4	50,1	10,5	100,0	623
	Hooggeschoold	50,4	32,7	16,9	100,0	813
Gezinssituatie	Alleenwonend	17,4	74,1	8,6	100,0	365
	Koppel zonder inwonende kinderen	42,0	45,1	12,9	100,0	771
	Koppel met inwonende kinderen	56,5	27,8	15,8	100,0	602
	Andere gezinssituatie	34,0	57,0	9,0	100,0	102
Ben je eigenaar of huurder?	Eigenaar	45,7	39,3	15,1	100,0	1.676
	Huurder	13,1	85,2	1,7	100,0	165
(Deel)gemeente windpark	Desselgem	42,9	44,7	12,5	100,0	194
	Gistel	42,1	47,0	11,0	100,0	310
	Ieper	52,1	34,0	13,9	100,0	125
	Izegem	33,1	55,5	11,5	100,0	609
	Sint-Baafs-Vijve	35,2	54,4	10,4	100,0	74
	Kortrijk-Harelbeke	37,1	50,4	12,5	100,0	530
Totaal		38,0	50,1	11,9	100,0	1.842

5.1.2. Energiecontract voor groene stroom

50,6% van de respondenten heeft bij het afsluiten van een energiecontract gekozen voor groene stroom, 18,7% heeft dat niet gedaan en 30,7% weet het niet (figuur 2 en tabel 10).

Vrouwen weten vaker dan mannen niet of ze een energiecontract groene stroom hebben. Dit geldt ook voor laaggeschoolden in vergelijking met hooggeschoolden. Jonge respondenten hebben significant minder vaak een energiecontract groene stroom dan de andere leeftijdsklassen. Het percentage respondenten met een energiecontract groene stroom ligt ook lager bij de alleenwonenden in vergelijking met de koppels zonder inwonende kinderen. Ook huurders hebben minder vaak een contract groene stroom dan eigenaars. Een groot percentage huurders weet ook niet of ze een energiecontract groene stroom hebben.

Figuur 2**Heb je bij het afsluiten van een energiecontract gekozen voor groene stroom? (in %) (n = 1.826)****Tabel 10****Mate waarin men bij het afsluiten van een energiecontract gekozen heeft voor groene stroom, naar enkele kenmerken van de respondenten (in %)**

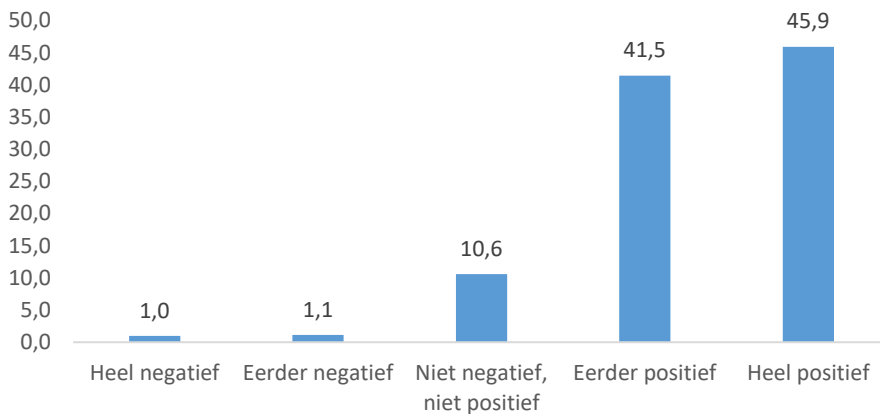
Omschrijving		Ja	Neen	Ik weet het niet	Totaal	Aantal respondenten
Geslacht	Man	54,4	20,3	25,3	100,0	1.140
	Vrouw	44,9	16,3	38,8	100,0	676
Leeftijdscategorie	18-34 jaar	37,8	24,6	37,7	100,0	234
	35-54 jaar	53,9	16,5	29,6	100,0	559
	55-64 jaar	57,0	18,2	24,9	100,0	459
	65 jaar en ouder	46,9	19,3	33,8	100,0	572
Opleidingsniveau	Laaggeschoold	45,0	19,3	35,7	100,0	375
	Middengeschoold	48,8	18,0	33,2	100,0	620
	Hooggeschoold	55,6	19,0	25,4	100,0	809
Gezinssituatie	Alleenwonend	42,4	22,1	35,5	100,0	360
	Koppel zonder inwonende kinderen	57,2	18,2	24,6	100,0	764
	Koppel met inwonende kinderen	50,4	19,6	30,0	100,0	599
	Andere gezinssituatie	52,8	11,8	35,4	100,0	101
Ben je eigenaar of huurder?	Eigenaar	53,0	19,2	27,8	100,0	1.661
	Huurder	42,7	17,2	40,1	100,0	164
(Deel)gemeente windpark	Desselgem	53,2	14,7	32,0	100,0	192
	Gistel	54,3	18,1	27,6	100,0	308
	Ieper	50,3	22,5	27,2	100,0	125
	Izegem	48,8	18,4	32,9	100,0	603
	Sint-Baafs-Vijve	42,5	25,0	32,5	100,0	73
	Kortrijk-Harelbeke	50,9	19,1	30,1	100,0	525
Totaal		50,6	18,7	30,7	100,0	1.826

5.1.3. Houding tegenover de energietransitie

De meeste respondenten, namelijk 87,4%, staan eerder tot zeer positief tegenover de energietransitie. 10,6% is neutraal (niet negatief, niet positief) en slechts 2,1% van de respondenten staat eerder of heel negatief tegenover de energietransitie (figuur 3 en tabel 11).

Figuur 3

Hoe sta je tegenover de energietransitie, meer bepaald de productie van hernieuwbare energie uit wind, water, zon, restwarmte,...? (in %) (n = 1.844)

De houding tegenover de energietransitie verschilt significant naargelang het opleidingsniveau. Hooggeschoolden staan significant positiever tegenover de energietransitie dan laaggeschoolden. Verder stellen we vast dat respondenten waarvan de woning beschikt over zonnepanelen positiever staan tegenover de energietransitie dan respondenten die niet over zonnepanelen beschikken. Wie bij het afsluiten van een energiecontract gekozen heeft voor groene energie staat ook positiever tegenover de energietransitie dan wie dat niet deed.

In vergelijking met alle andere windparken, is in de omgeving van de windparken in Gistel en Kortrijk-Harelbeke een significant groter percentage respondenten zeer positief tegenover de energietransitie. In deze gebieden hebben we te maken met een lager aandeel laaggeschoolden onder de respondenten en in Kortrijk-Harelbeke ook met een hoger aandeel hooggeschoolden.

Tabel 11**Houding ten aanzien van de energietransitie, naar enkele kenmerken van de respondenten (in %)**

Omschrijving		Hoe sta je tegenover de energietransitie, meer bepaald de productie van hernieuwbare energie uit wind, water, zon, restwarmte,...?						Totaal	Aantal respondenten
		Heel negatief	Eerder negatief	Niet negatief, niet positief	Eerder positief	Heel positief			
Geslacht	Man	1,2	1,6	10,8	39,6	46,8	100,0	1.153	
	Vrouw	0,6	0,3	10,1	44,2	44,9	100,0	681	
Leeftijdscategorie	18-34 jaar	0,3	0,5	9,6	45,6	44,1	100,0	235	
	35-54 jaar	1,9	1,2	9,9	39,7	47,4	100,0	562	
	55-64 jaar	1,1	0,4	9,8	41,3	47,4	100,0	463	
	65 jaar en ouder	0,2	1,8	12,4	41,9	43,7	100,0	581	
Opleidingsniveau	Laaggeschoold	1,4	1,0	19,2	42,8	35,5	100,0	381	
	Middengeschoold	1,0	0,5	11,4	45,2	41,9	100,0	623	
	Hooggeschoold	0,6	1,7	4,6	37,0	56,1	100,0	815	
Gezinssituatie	Alleenwonend	0,9	1,2	10,7	43,9	43,4	100,0	364	
	Koppel zonder inwonende kinderen	1,0	1,0	8,6	42,5	47,0	100,0	773	
	Koppel met inwonende kinderen	0,7	0,9	9,7	40,2	48,5	100,0	603	
	Andere gezinssituatie	1,7	1,7	16,1	36,9	43,6	100,0	101	
Ben je eigenaar of huurder?	Eigenaar	1,1	0,9	9,7	41,9	46,5	100,0	1.677	
	Huurder	0,7	1,7	13,5	39,8	44,3	100,0	165	
Beschikt de woning waarin je woont over zonnepanelen?	Ja	0,6	1,1	4,4	37,8	56,2	100,0	833	
	Neen	1,5	1,3	16,7	43,9	36,6	100,0	743	
	Ik overweeg er te plaatsen	0,0	0,3	5,1	43,0	51,6	100,0	263	
Heb je bij het afsluiten van een energiecontract gekozen voor groene stroom?	Ja	0,6	1,0	5,0	39,0	54,5	100,0	962	
	Neen	1,4	1,9	18,2	50,9	27,6	100,0	358	
	Ik weet het niet	1,4	0,9	14,0	40,1	43,7	100,0	504	
(Deel)gemeente windpark	Desselgem	0,0	2,2	14,9	47,0	35,9	100,0	195	
	Gistel	0,6	0,5	9,0	36,1	53,8	100,0	312	
	Ieper	0,0	0,6	8,3	44,1	47,0	100,0	126	
	Izegem	1,1	1,4	11,5	44,7	41,3	100,0	608	
	Sint-Baafs-Vijve	0,0	0,0	11,9	53,5	34,6	100,0	74	
	Kortrijk-Harelbeke	1,6	1,1	9,3	36,9	51,1	100,0	529	
Totaal		1,0	1,1	10,2	41,6	46,1	100,0	1.844	

5.2. Ervaringen over de periode toen de windturbines er kwamen

In dit deel polsen we naar de ervaringen van de respondenten in de aanloop van de windturbines. Wanneer hoorden ze over de plannen voor een windmolenpark, hoe verliep de communicatie, kon men zijn stem laten horen, ...?

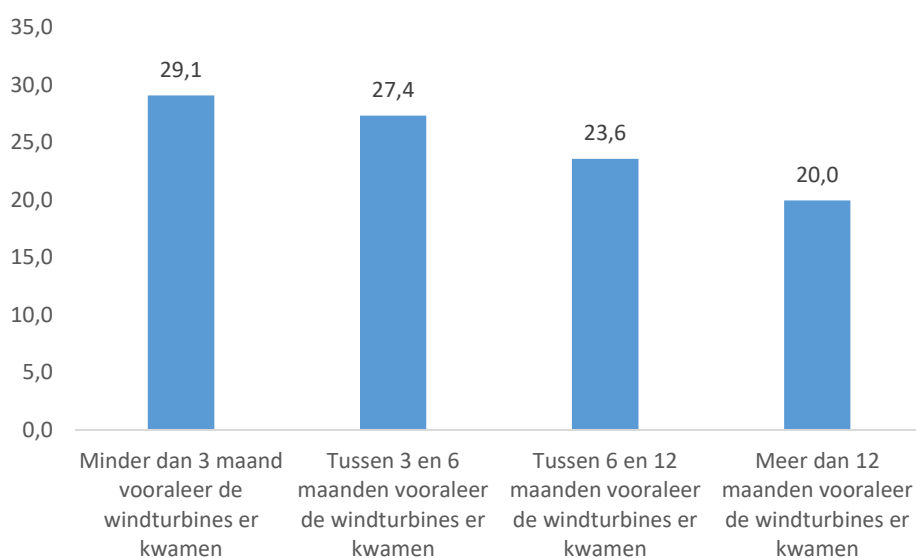
Het aantal respondenten is hier beperkt tot de gezinnen die reeds in de buurt van de geplande windturbines woonden. Het gaat om 1.207 of 65,8% van de 1.857 respondenten.

5.2.1. Eerste kennisneming van de plannen

29,1% van de respondenten geeft aan dat ze minder dan 3 maand vooraleer de windturbines er kwamen voor het eerst over de plannen van een windmolenpark hoorden. Slechts 20% hoorde er reeds meer dan 12 maanden van tevoren over (figuur 4). Heel wat respondenten die de bevraging op papier invulden hebben deze vraag niet ingevuld, allicht omdat ze het antwoord niet meer wisten¹.

Figuur 4

Wanneer hoorde je voor het eerst over de plannen voor een windmolenpark? (in %) (n = 1.139)

Er zijn geen significante verschillen waar te nemen naargelang afstand van de woonplaats tot het windmolenpark en naargelang (deel)gemeente van het windpark (zie tabel 12).

Tabel 12

Wanneer hoorde je voor het eerst over de plannen voor een windmolenpark, naar afstand woonplaats tot het windpark en naar (deel)gemeente van het windpark (in %)

Omschrijving	Minder dan 3 maand vooraleer de windturbines er kwamen	Tussen 3 en 6 maanden vooraleer de windturbines er kwamen	Tussen 6 en 12 maanden vooraleer de windturbines er kwamen	Meer dan 12 maanden vooraleer de windturbines er kwamen	Totaal	Aantal respondenten
Afstand tot het windpark						
Minder dan 500 meter	20,9	35,1	21,3	22,7	100,0	127
500 tot 1000 meter	30,1	26,4	23,9	19,7	100,0	1.012
(Deel)gemeente windpark						
Desselgem	24,5	31,1	24,9	19,6	100,0	141
Gistel	31,0	23,1	21,8	24,1	100,0	171
Ieper	31,7	23,6	22,7	22,0	100,0	84
Izegem	32,1	29,1	20,5	18,2	100,0	401
Sint-Baafs-Vijve	32,0	32,5	16,7	18,8	100,0	51
Kortrijk-Harelbeke	25,1	25,9	29,3	19,7	100,0	291
Totaal	29,1	27,3	23,6	20,0	100,0	1.139

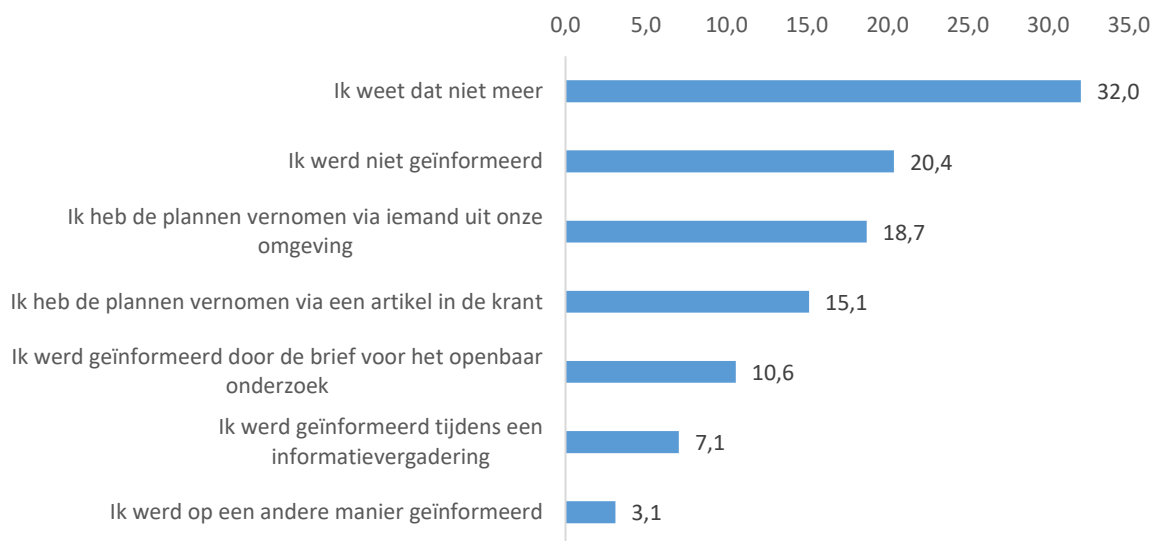
¹ Wie online invulde, werd verplicht een antwoord aan te duiden, anders kon men niet naar de volgende vraag gaan.

5.2.2. Communicatie rond het windturbinepark

Op de vraag 'hoe verliep de communicatie rond het windturbinepark in de aanloop naar het bouwen van de windturbines' antwoordt 32% van de respondenten dit niet meer te weten. 20,4% van de respondenten geeft aan niet geïnformeerd te zijn geweest. 18,4% van de respondenten heeft de plannen vernomen via iemand uit de omgeving en 15,1% via een artikel uit de krant. 10,6% werd geïnformeerd door de brief voor het openbaar onderzoek en 7,1% werd geïnformeerd tijdens een informatievergadering (zie figuur 5).

Figuur 5

De manier waarop de communicatie rond het windturbinepark verliep in de aanloop naar het bouwen van de windturbines (in % van het aantal respondenten) (n = 1.195)

Respondenten die op een afstand van minder dan 500 meter tot het windpark wonen geven significant vaker dan respondenten die op een afstand van 500 tot 1.000 meter wonen aan geïnformeerd te zijn geweest door de brief voor het openbaar onderzoek en geïnformeerd te zijn tijdens een informatievergadering. Ze geven ook significant minder vaak aan dat ze niet geïnformeerd zijn geweest.

Hierbij dient evenwel volgende kanttekening gemaakt: conform de regelgeving inzake de omgevingsvergunning worden bij een aanvraagprocedure enkel de eigenaars van percelen in een straal van 100m rechtstreeks aangeschreven. Daarnaast wordt de aanvraag wel bekendgemaakt via aanplakking ter plaatse, publicatie in de pers, en de website van de lokale overheid.

Respondenten in de omgeving van het windpark in Desselgem geven significant meer aan geïnformeerd te zijn geweest door de brief voor het openbaar onderzoek dan de inwoners van het windpark in Izegem. In Izegem geven de respondenten significant vaker dan in Kortrijk-Harelbeke aan niet geïnformeerd te zijn. In Ieper en Sint-Baafs-Vijve geven significant meer respondenten aan dat ze niet meer weten hoe de communicatie verliep (zie tabel 13).

Tabel 13

De manier waarop de communicatie rond het windturbinepark verliep in de aanloop naar het bouwen van de windturbines, naar afstand woonplaats tot het windpark en naar (deel)gemeente van het windpark (in % van het aantal respondenten)²

Hoe verliep communicatie?	Ik weet dat niet meer	Ik werd niet geïnformeerd	Plannen vernomen via iemand uit omgeving	Plannen vernomen via een artikel in de krant	Geïnformeerd door de brief voor het openbaar onderzoek	Geïnformeerd tijdens informatie-vergadering	Ik werd op een andere manier geïnformeerd	Totaal	Aantal respondenten
Minder dan 500 meter	33,1	11,6	14,9	12,7	20,7	15,2	1,7	109,9	135
500 tot 1000 meter	31,9	21,5	19,2	15,5	9,3	6,1	3,3	106,7	1.060
Desselgem	21,5	19,6	18,5	14,3	26,0	10,1	1,5	111,3	145
Gistel	38,7	24,0	21,3	10,4	7,1	5,6	1,2	108,3	177
Ieper	42,7	14,7	13,9	15,1	8,9	7,0	0,8	103,2	88
Izegem	30,4	24,8	18,9	16,3	7,2	5,6	3,4	106,6	423
Sint-Baafs-Vijve	43,4	17,1	12,8	8,7	10,6	13,7	1,1	107,3	53
Kortrijk-Harelbeke	30,1	15,6	19,6	18,0	10,4	7,1	5,4	106,1	309
Totaal	32,0	20,4	18,7	15,1	10,6	7,1	3,1	107,0	1.195

5.2.3. Kwaliteit van de informatie

We vroegen de respondenten in welke mate ze de informatie die ze tijdens het verloop van de procedure kregen:

- onvoldoende (score 1) – voldoende (score 5);
  - onduidelijk (score 1) – duidelijk (score 5);
  - onbetrouwbaar (score 1) – betrouwbaar (score 5);
- vonden.

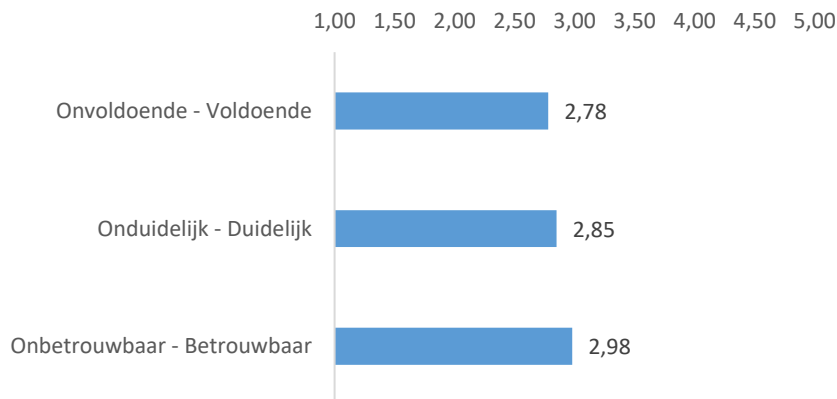
Een score rond de 3 op 5 geeft een eerder neutrale score aan. Een score lager dan 3 neigt eerder naar onvoldoende/onduidelijk/onbetrouwbaar; een score hoger dan 3 neigt eerder naar voldoende/duidelijk/betrouwbaar.

Uit figuur 6 blijkt dat de respondenten niet zo overtuigd zijn van de kwaliteit van de informatie tijdens het verloop van de procedure. De gemiddelde scores op de drie aspecten zijn lager dan 3. De gemiddelde score op betrouwbaarheid ligt het hoogst en bedraagt 2,98 op 5 (= niet betrouwbaar, niet onbetrouwbaar), de gemiddelde score op duidelijkheid bedraagt 2,85 op 5 en op voldoende 2,78 op 5.

² Respondenten konden meerdere antwoorden aanduiden, waardoor de totaalpercentages groter zijn dan 100.

Figuur 6

De mate waarin de informatie die men tijdens het verloop van de procedure kreeg onvoldoende (score 1) of voldoende (score 5), onduidelijk (score 1) of duidelijk (score 5) en onbetrouwbaar (score 1) of betrouwbaar (score 5) was (gemiddelde score op 5) (n = 923)

De gemiddelde scores op de drie aspecten liggen significant hoger bij personen die heel positief staan tegenover de energietransitie in vergelijking met respondenten die eerder positief staan en personen die negatief of neutraal³ staan tegenover de energietransitie.

Respondenten in de omgeving van de windparken in Desselgem, Ieper en Kortrijk-Harelbeke geven een significant hogere score op het aspect 'voldoende' dan respondenten in Izegem. Respondenten in Ieper geven ook een hogere score aan 'betrouwbaarheid' dan respondenten in Izegem.

Respondenten van 65 jaar en ouder geven een betere score aan de aspecten 'duidelijkheid' en 'betrouwbaarheid' dan respondenten van 35-54 jaar (zie tabel 14).

Tabel 14

De mate waarin de informatie die men tijdens het verloop van de procedure kreeg onvoldoende (score 1) of voldoende (score 5), onduidelijk (score 1) of duidelijk (score 5) en onbetrouwbaar (score 1) of betrouwbaar (score 5) was, naar enkele kenmerken van de respondenten (gemiddelde score op 5)

Omschrijving		Onvoldoende - Voldoende	Onduidelijk - Duidelijk	Onbetrouwbaar - Betrouwbaar
Leeftijdscategorie	18-34 jaar	2,52	2,84	3,29
	35-54 jaar	2,74	2,73	2,86
	55-64 jaar	2,69	2,79	2,87
	65 jaar en ouder	2,92	3,02	3,17
Hoe sta je tegenover de energietransitie?	Heel negatief / eerder negatief / niet negatief, niet positief	2,31	2,32	2,48
	Eerder positief	2,67	2,69	2,79
	Heel positief	3,00	3,11	3,26
(Deel)gemeente windpark	Desselgem	3,03	3,05	3,20
	Gistel	2,68	2,88	2,92
	Ieper	3,08	3,02	3,36
	Izegem	2,50	2,61	2,82
	Sint-Baafs-Vijve	3,13	3,08	3,28
	Kortrijk-Harelbeke	2,88	2,93	2,94
Totaal		2,78	2,85	2,98

³ We nemen de categorieën 'heel negatief', 'eerder negatief' en 'niet negatief, niet positief' samen aangezien slechts een beperkt aantal respondenten 'heel negatief' en 'eerder negatief' hebben aangeduid'.

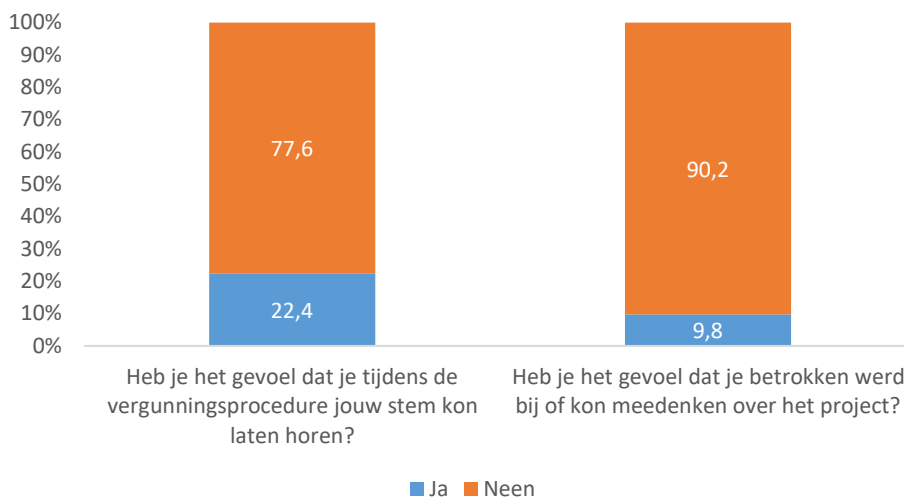
5.2.4. Betrokkenheid van de inwoners bij het project

22,4% van de respondenten die reeds in de omgeving van het windpark woonden voor de windturbines er kwamen geven aan dat ze het gevoel hadden dat ze tijdens de vergunningsprocedure hun stem konden laten horen.

9,8% had het gevoel dat men betrokken werd bij of kon meedenken over het project (figuur 7).

Figuur 7

Mate waarin men zijn stem kon laten horen en betrokken werd bij of kon meedenken over het project (in %) (n = 1.165)

Vrouwen, 18-34 jarigen, hooggeschoolden, personen die tot een andere gezinssituatie (niet alleenstaand en geen koppels met of zonder kinderen) behoren en personen die heel positief staan tegenover de energietransitie hebben significant meer het gevoel dat ze tijdens de vergunningsprocedure hun **stem konden laten horen** dan de andere respondenten. Inwoners in de omgeving van het windpark in Desselgem geven ook significant meer dan inwoners in de omgeving van het windpark in Sint-Baafs-Vijve aan dat ze het gevoel hebben dat ze hun stem konden laten horen.

Het gevoel betrokken te zijn geweest of te kunnen meedenken over het project was sterker aanwezig bij de 18-34 jarigen, bij de respondenten die behoren tot een andere gezinssituatie en bij huurders. Personen met een negatieve of neutrale houding tegenover de energietransitie geven relatief minder vaak aan dat ze het gevoel hadden om te kunnen meedenken over het project. Dit geldt ook voor de respondenten die op minder dan 500 meter van het windpark wonen in vergelijking met de respondenten die op 500 à 1.000 meter wonen. Respondenten die in de omgeving van de windparken in Desselgem en Kortrijk-Harelbeke wonen, hebben ook meer het gevoel dat ze hebben kunnen meedenken over het project dan respondenten in de buurt van het windpark in Izegem (zie tabel 15).

Er is geen verschil vast te stellen tussen de antwoorden die na de eerste zending en na de tweede zending zijn aangekomen.

Tabel 15

Mate waarin men zijn stem kon laten horen en betrokken werd bij of kon meedenken over het project, naar enkele kenmerken van de respondenten (in %)

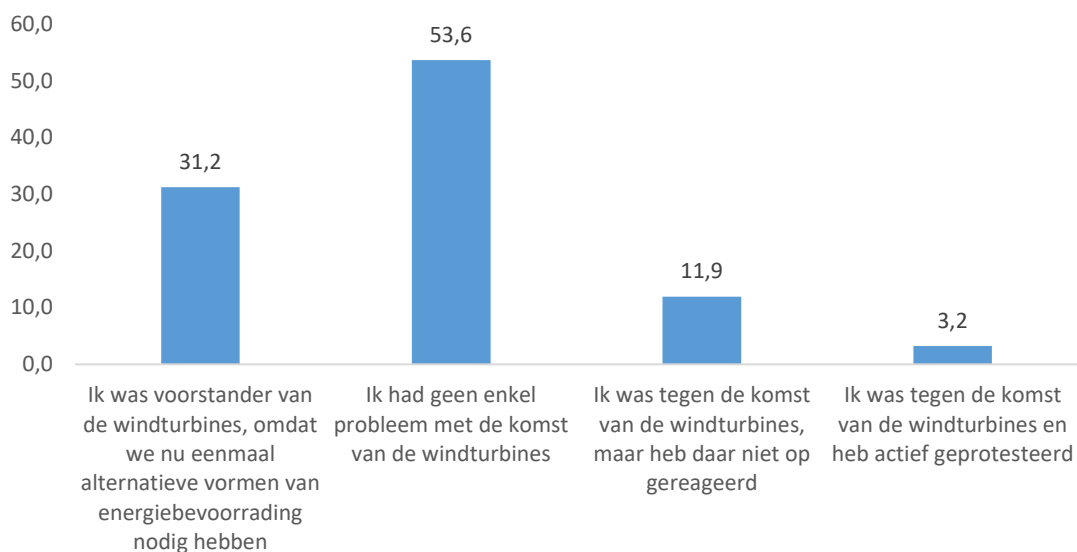
Omschrijving		Heb je het gevoel dat je tijdens de vergunningsprocedure jouw stem kon laten horen?			Heb je het gevoel dat je betrokken werd bij of kon meedenken over het project?		
		Ja	Neen	Totaal	Ja	Neen	Totaal
Geslacht	Man	19,9	80,2	100,0	9,3	90,7	100,0
	Vrouw	27,1	73,0	100,0	10,9	89,2	100,0
Leeftijdscategorie	18-34 jaar	39,7	60,3	100,0	27,9	72,2	100,0
	35-54 jaar	24,4	75,7	100,0	10,8	89,3	100,0
	55-64 jaar	21,8	78,2	100,0	8,4	91,7	100,0
	65 jaar en ouder	19,6	80,4	100,0	8,6	91,4	100,0
Opleidingsniveau	Laaggeschoold	21,1	78,9	100,0	10,3	89,7	100,0
	Middengeschoold	18,7	81,3	100,0	10,1	89,9	100,0
	Hooggeschoold	26,4	73,6	100,0	8,6	91,4	100,0
Gezinssituatie	Alleenwonend	22,8	77,2	100,0	9,6	90,5	100,0
	Koppel zonder inwonende kinderen	18,6	81,4	100,0	7,8	92,2	100,0
	Koppel met inwonende kinderen	19,3	80,7	100,0	9,2	90,8	100,0
	Andere gezinssituatie	36,4	63,6	100,0	16,1	83,9	100,0
Ben je eigenaar of huurder?	Eigenaar	21,6	78,4	100,0	8,6	91,5	100,0
	Huurder	27,1	72,9	100,0	16,7	83,3	100,0
Hoe sta je tegenover de energietransitie?	Heel negatief / eerder negatief / niet negatief, niet positief	8,9	91,1	100,0	1,3	98,7	100,0
	Eerder positief	21,8	78,2	100,0	10,1	89,9	100,0
	Heel positief	26,9	73,1	100,0	11,8	88,2	100,0
Afstand tot het windpark	Minder dan 500 meter	21,1	78,9	100,0	4,0	96,0	100,0
	500 tot 1000 meter	22,5	77,5	100,0	10,5	89,5	100,0
(Deel)gemeente windpark	Desselgem	37,2	62,8	100,0	16,9	83,1	100,0
	Gistel	19,0	81,0	100,0	12,1	87,9	100,0
	Ieper	13,7	86,3	100,0	5,7	94,4	100,0
	Izegem	18,3	81,7	100,0	4,8	95,2	100,0
	Sint-Baafs-Vijve	10,2	89,8	100,0	3,8	96,2	100,0
	Kortrijk-Harelbeke	27,2	72,8	100,0	13,7	86,3	100,0
	Zending	Eerste zending	24,7	75,3	100,0	11,2	88,8
	Tweede zending	20,6	79,4	100,0	8,6	91,4	100,0
Totaal		22,4	77,6	100,0	9,8	90,2	100,0

5.2.5. Houding ten opzichte van het windpark ten tijde van de aankondiging

We vroegen aan de inwoners die reeds in de omgeving van het windpark woonden voor de windturbines er kwamen of ze voor- of tegenstander waren van de komst van de windturbines. Iets meer dan de helft (53,6%) geeft aan dat ze geen enkel probleem hadden met de komst van de windturbines. 31,2% zegt dat ze voorstander waren van de windturbines, omdat we nu eenmaal alternatieve vormen van energiebevoorrading nodig hebben. Ongeveer 15% van de respondenten was tegen de komst van de windturbines: 11,9% heeft daar niet op gereageerd en 3,2% heeft er actief tegen geprotesteerd (figuur 8).

Figuur 8

De mate waarin men voor- of tegenstander was van de komst van de windturbines (in %) (n = 1.177)

Vrouwen lijken significant minder voorstander van de windturbines dan mannen. Verder stellen we vast dat het percentage respondenten dat geen enkel probleem had met de komst van de windturbines significant lager ligt bij de hooggeschoolden. Huurders zijn significant vaker voorstander en significant minder vaker tegen de komst van de windturbines. Dit geldt ook voor personen die heel positief staan tegenover de energietransitie. Wie een negatieve of neutrale houding aanneemt ten opzichte van de energietransitie is significant vaker tegen de komst van de windturbines.

Het is ook duidelijk dat relatief meer respondenten die op een afstand van maximum 500 meter van het windpark wonen, namelijk 34,9%, tegen de komst van de windturbines waren. Bij de respondenten die op een afstand van 500 tot 1.000 meter van het windpark wonen was 'slechts' 12,7% tegen de komst van de windturbines.

Er zijn ook verschillen naargelang het windpark. Het percentage respondenten dat tegen de komst van de windturbines was ligt significant hoger in Izegem (22,4%) en significant lager in Gistel (5,2%) (zie tabel 16).

Tabel 16

De mate waarin men voor- of tegenstander was van de komst van de windturbines, naar enkele kenmerken van de respondenten (in %)

Omschrijving		Ik was voorstander van de windturbines, omdat we nu eenmaal alternatieve vormen van energiebevoorrading nodig hebben	Ik had geen enkel probleem met de komst van de windturbines	Ik was tegen de komst van de windturbines, maar heb daar niet op gereageerd	Ik was tegen de komst van de windturbines en heb actief geprotesteerd	Totaal	Aantal respondenten
Geslacht	Man	34,5	50,6	12,0	2,9	100,0	795
	Vrouw	25,8	59,8	11,3	3,1	100,0	376
Leeftijdscategorie	18-34 jaar	34,1	54,5	7,5	3,9	100,0	28
	35-54 jaar	28,9	53,1	14,3	3,7	100,0	302
	55-64 jaar	33,5	52,3	10,5	3,7	100,0	360
	65 jaar en ouder	31,1	55,2	11,2	2,5	100,0	485
Opleidingsniveau	Laaggeschoold	28,7	59,0	10,4	1,9	100,0	301
	Middengeschoold	29,4	57,0	10,8	2,9	100,0	415
	Hooggeschoold	35,4	46,0	14,2	4,5	100,0	444
Gezinssituatie	Alleenwonend	27,0	59,4	11,6	2,0	100,0	216
	Koppel zonder inwonende kinderen	33,0	52,0	11,1	3,9	100,0	569
	Koppel met inwonende kinderen	30,5	50,2	15,3	4,0	100,0	327
	Andere gezinssituatie	35,9	52,8	8,5	2,8	100,0	63
Ben je eigenaar of huurder?	Eigenaar	29,4	53,3	13,5	3,8	100,0	1.113
	Huurder	41,7	55,7	2,6	0,0	100,0	63
Hoe sta je tegenover de energietransitie?	Heel negatief / eerder negatief / niet negatief, niet positief	9,1	56,8	27,7	6,5	100,0	142
	Eerder positief	22,3	60,6	14,2	2,9	100,0	506
	Heel positief	46,6	45,7	5,1	2,6	100,0	527
Afstand tot het windpark	Minder dan 500 meter	27,2	38,0	21,7	13,2	100,0	134
	500 tot 1000 meter	31,7	55,6	10,7	2,0	100,0	1.043
(Deel)gemeente windpark	Desselgem	25,8	54,1	16,9	3,1	100,0	143
	Gistel	23,5	71,3	4,4	0,8	100,0	175
	Ieper	36,3	57,2	5,6	0,8	100,0	85
	Izegem	31,5	46,1	16,5	5,9	100,0	416
	Sint-Baafs-Vijve	24,1	67,0	6,3	2,6	100,0	52
	Kortrijk-Harelbeke	37,4	49,4	11,1	2,1	100,0	306
Zending	Eerste zending	32,4	53,2	10,6	3,7	100,0	524
	Tweede zending	30,3	53,9	12,9	2,8	100,0	653
Totaal		31,2	53,6	11,9	3,2	100,0	1.177

Er werd ook gevraagd aan de respondenten om een rapportcijfer te geven over hun algemene houding **ten tijde van de aankondiging** van het windpark. Een cijfer 1 staat hierbij voor een zeer negatieve houding, 5 voor een neutrale houding en 10 voor een zeer positieve houding.

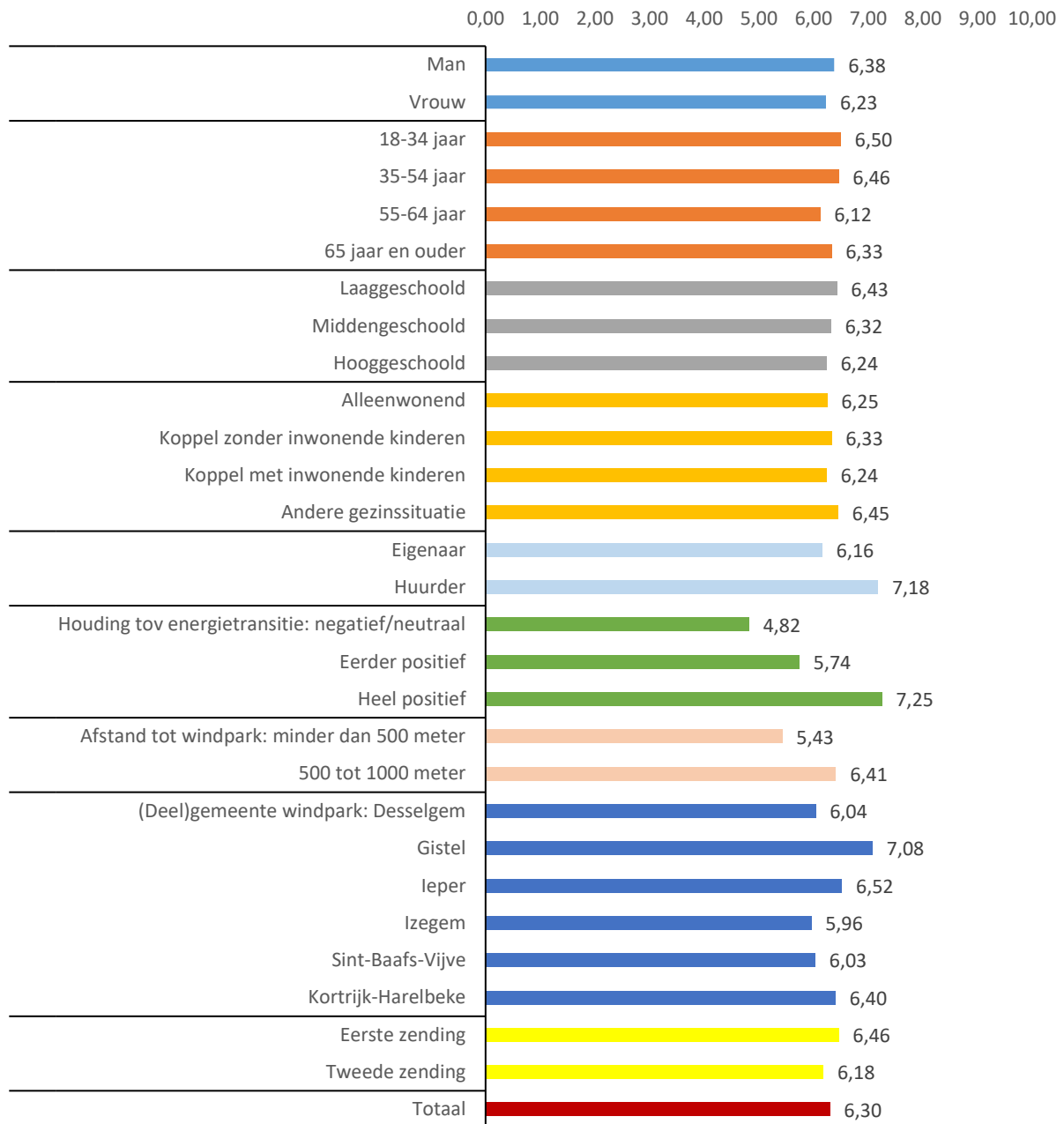
De respondenten geven hun algemene houding ten tijde van de aankondiging van het windpark een gemiddeld rapportcijfer van 6,3 op 10.

Figuur 9 geeft de gemiddelde scores weer naargelang een aantal kenmerken van de respondenten. We stellen vast dat:

- huurders een significant hogere gemiddelde score geven dan eigenaars;
- respondenten die heel positief staan tegenover de energietransitie een significant hogere score geven dan respondenten die eerder positief staan en dan respondenten die negatief of neutraal staan tegenover de energietransitie. Respondenten die eerder positief staan tegenover de energietransitie geven op hun beurt een hogere score dan respondenten die negatief of neutraal staan tegenover de energietransitie;
- personen die op een afstand van 500 tot 1.000 meter van het windpark wonen een significant hogere score geven dan personen die op maximum 500 meter tot het windpark wonen;
- respondenten in de omgeving van het windpark in Gistel een significant hogere gemiddelde score geven en dus een positievere houding hadden ten tijde van de aankondiging dan respondenten in de omgeving van de windparken in Desselgem, Izegem, Sint-Baafs-Vijve en Kortrijk-Harelbeke;
- respondenten die de vragenlijst invulden bij de eerste zending een hogere gemiddelde score geven dan respondenten die de vragenlijst pas bij de tweede zending invulden.

Figuur 9

Algemene houding ten tijde van de aankondiging van het windpark, naar enkele kenmerken van de respondenten (gemiddelde score op 10) (n = 1.162)

5.2.6. Adviezen aan overheid en ontwikkelaar

Op de open vraag 'wat zou je de overheid of ontwikkelaar als advies geven mocht het gehele aanvraagtraject opnieuw kunnen worden gevoerd' werden 541 suggesties gedaan door 513 respondenten.

De adviezen hebben vooral betrekking op het (beter) informeren en communiceren rond het project en op de keuze van de locatie van de windturbines (tabel 17).

Wat het informeren en communiceren betreft, wensen omwonenden duidelijk en eerlijk geïnformeerd te worden. Ze willen ook dat ze tijdig op de hoogte worden gesteld en zouden het appreciëren om

persoonlijk op de hoogte gebracht te worden. Het is ook belangrijk dat het project gekaderd wordt binnen een algemene visie op energiebeleid, dat er achtergrondinformatie wordt gegeven en dat zowel de voor- als nadelen van het windmolenpark besproken worden. Vooral het aspect slagschaduw moet beter toegelicht worden. Daarnaast geven veel respondenten advies over de locatie van de windturbines. Men wil vooral geen windturbines (meer) in (de buurt) van woonzones.

Tabel 17

Adviezen aan overheid of ontwikkelaar mocht het hele aanvraagtraject opnieuw kunnen worden gevoerd

Advies	Aantal adviezen
ADVIES ROND INFORMEREN EN COMMUNICEREN	216
Duidelijk, eerlijk en uitgebreid informeren en communiceren naar de inwoners	89
Tijdig en vooraf informeren en communiceren	31
Open en transparant informeren over voor- en nadelen	26
Beter informeren over en meer rekening houden met slagschaduw (+ hoe kan men dit vermijden of beperken (stilleggen molen op bepaalde momenten))	22
Inwoners persoonlijk (via brief) op de hoogte brengen	14
Breder informeren; duidelijke informatie naar elke inwoner (ook inwoners over de gemeentegrens als windturbines op grens staan, ook inwoners die verder wonen, ...)	8
Belang groene energie; noodzakelijkheid van het project benadrukken; betere kadering algemeen energiebeleid	5
Informeren via verschillende kanalen	4
Aantonen wat windenergie oplevert	4
Positief communiceren	3
Bestaande installatie bezoeken / opendeurdagen	3
Beter en gericht communiceren met duidelijke stappen en timelines	2
Algemene infobrochure met achtergrondinformatie (nut van windturbines, wat leveren ze op, ...)	2
Toelichting geven in eenvoudige, begrijpbare taal	2
Visualisaties en simulaties tonen	1
ADVIES ROND LOCATIE WINDTURBINES	145
Locatie windparken zorgvuldig kiezen (windturbines niet dicht bij woonwijk plaatsen / inplanten op plaatsen waar ze niet voor overlast zorgen / plaats windturbines samen en niet verspreid / plaats ze langs autosnelwegen / op industriezones, ...)	133
Windturbines op zee	12
ADVIES ROND INSpraak, OVERLEG EN PARTICIPATIE	69
Omwonenden betrekken bij plannen, inspraak geven, info- en overlegmomenten voorzien	54
Zorg ervoor dat omwonenden mee kunnen participeren	15
ADVIES ROND BEPERKEN EN COMPENSEREN OVERLAST	45
Negatieve effecten financieel compenseren (bv. korting op energiefactuur); prijzen goedkoper maken	23
Rekening houden met hinder voor omwonenden; impact verkleinen	20
Toegankelijk platform/meldpunt om overlast te melden	2
ADVIES ROND PROCEDURES	9
Snellere, makkelijker procedure, niet talmen	9
ANDERE ADVIEZEN	57
Meer windturbines plaatsen	14
Geen windturbines meer	6
Inzetten op kernenergie	4
Andere adviezen	33
Totaal aantal adviezen	541

Hieronder geven we, puur informatief, enkele adviezen van respondenten weer:

“Geef een duidelijk inzicht over de geplande activiteiten, zodat iedereen een goede kijk krijgt over de toekomstige situatie!”

“De mensen voldoende informeren. Misschien de mening van iemand geven die zelf in de omgeving woont van windturbines”

“Zet het belang van groene energie beter in de kijker. Iedereen wil af van kerncentrales, maar niemand wil een windmolen in zijn buurt. Toch willen mensen niet inboeten op hun comfort van elektriciteitsvoorziening”

“Geef een eerlijke mededeling. Geef zelf de eventuele problemen aan. Geef de mogelijkheden om op te treden bij bijv. slagschaduw. Laat zien dat er kan bij geregeld worden.”

“Ik ben grote voorstander van alternatieve, groene energie. Maar windturbines horen niet thuis in een dichtbevolkte woonwijk. Of is er de mogelijkheid van een kleinere windturbine waar mens en dier geen nadeel van ondervinden?”

“Communicatie voldoende breed en via verschillende media verspreiden. Ook zorgen voor diverse inspraakfora. Zorgen dat de burger mee voordeel haalt uit deze energiebron door bijvoorbeeld goedkopere energie aan de bieden of x aantal kWh gratis te schenken.”

5.3. Beleving windpark

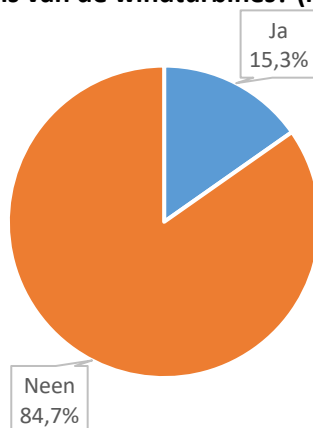
In dit deel van de rapportering zullen we vooral nagaan in welke mate de respondenten al dan niet hinder ondervinden van de windturbines. Indien men overlast ervaart, gaan we verder in op de soorten overlast en op de mate waarin deze overlast al dan niet een grote impact heeft. We bekijken ook of de inwoners eventuele klachten hebben gemeld en hoe de afhandeling van de klachten is verlopen. Verder polsen we naar de houding tegenover het windpark op vandaag en naar de evolutie van deze houding in vergelijking met de houding ten tijde van de aankondiging van het windpark.

5.3.1. Kennis over de eigenaars van de windturbines

Slechts 15,3% van alle respondenten zegt te weten wie de eigenaar is van de windturbines; 84,7% kent de naam van de eigenaars niet (figuur 10).

Figuur 10

Weet je wie de eigenaar is van de windturbines? (in %) (n = 1.836)

Het percentage respondentent die weet wie de eigenaar is van de windturbines ligt hoger bij de mannen, bij de respondentent die behoren tot een koppel met inwonende kinderen, bij respondentent die heel positief staan tegenover de energietransitie, bij respondentent die binnen een straal van 500 meter tot het windpark wonen, bij de respondentent die in de omgeving van het windpark in Desselgem, Gistel en Ieper wonen en bij respondentent die na de eerste zending de bevraging hebben ingevuld.

Het percentage respondentent die weet wie de eigenaar is, ligt daarentegen lager bij de laaggeschoolden, de alleenwonenden, de respondentent die eerder positief staan tegenover de energietransitie, de respondentent die in de omgeving van het windpark in Izegem wonen en de respondentent die pas na de tweede zending de bevraging hebben ingevuld (zie tabel 18).

Tabel 18

De mate waarin men weet wie de eigenaar van de windturbines is, naar enkele kenmerken van de respondentent (in %)

Omschrijving		Ja	Neen	Totaal	Aantal respondentent
Geslacht	Man	18,2	81,8	100,0	1.147
	Vrouw	10,7	89,3	100,0	679
Leeftijdscategorie	18-34 jaar	15,6	84,4	100,0	234
	35-54 jaar	13,7	86,3	100,0	560
	55-64 jaar	16,2	83,8	100,0	459
	65 jaar en ouder	16,1	83,9	100,0	580
Opleidingsniveau	Laaggeschoold	11,4	88,6	100,0	379
	Middengeschoold	16,2	83,8	100,0	620
	Hooggeschoold	17,1	82,9	100,0	813
Gezinssituatie	Alleenwonend	9,4	90,7	100,0	359
	Koppel zonder inwonende kinderen	17,7	82,3	100,0	770
	Koppel met inwonende kinderen	18,7	81,4	100,0	602
	Andere gezinssituatie	15,1	84,9	100,0	102
Ben je eigenaar of huurder?	Eigenaar	15,8	84,2	100,0	1.669
	Huurder	13,5	86,5	100,0	165
Hoe sta je tegenover de energietransitie?	Heel negatief / eerder negatief / niet negatief, niet positief	12,9	87,1	100,0	201
	Eerder positief	11,9	88,1	100,0	771
	Heel positief	18,8	81,2	100,0	855
Afstand tot het windpark	Minder dan 500 meter	22,6	77,4	100,0	178
	500 tot 1000 meter	14,5	85,5	100,0	1.658
(Deel)gemeente windpark	Desselgem	22,6	77,4	100,0	194
	Gistel	20,7	79,3	100,0	312
	Ieper	25,2	74,8	100,0	127
	Izegem	8,8	91,2	100,0	603
	Sint-Baafs-Vijve	8,0	92,0	100,0	74
	Kortrijk-Harelbeke	15,6	84,5	100,0	526
Zending	Eerste zending	18,6	81,4	100,0	851
	Tweede zending	12,5	87,5	100,0	985
Totaal		15,3	84,7	100,0	1.836

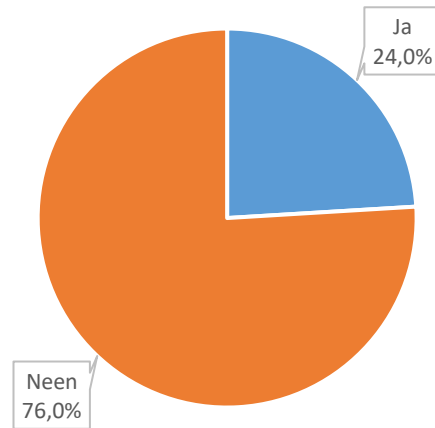

5.3.2. Overlast

76% van de respondenten ervaart geen enkele overlast van de windturbines. 24% geeft aan overlast te ondervinden (figuur 11).

Figuur 11

Ervaar je overlast van de windturbines (in %) (n = 1.826)

De afstand tot de windturbines bepaalt heel sterk of er al dan niet overlast wordt ervaren. 56,8% van de respondenten die binnen een straal van 500 meter tot het windpark wonen ervaart overlast van de windturbines tegenover 20,9% van de respondenten die op een afstand van 500 tot 1.000 meter wonen.

Relatief meer respondenten die behoren tot een koppel met inwonende kinderen dan alleenstaanden ervaren overlast van de windturbines. Ook het percentage eigenaars dat overlast ervaart van de windturbines is significant groter dan het percentage huurders dat overlast ervaart.

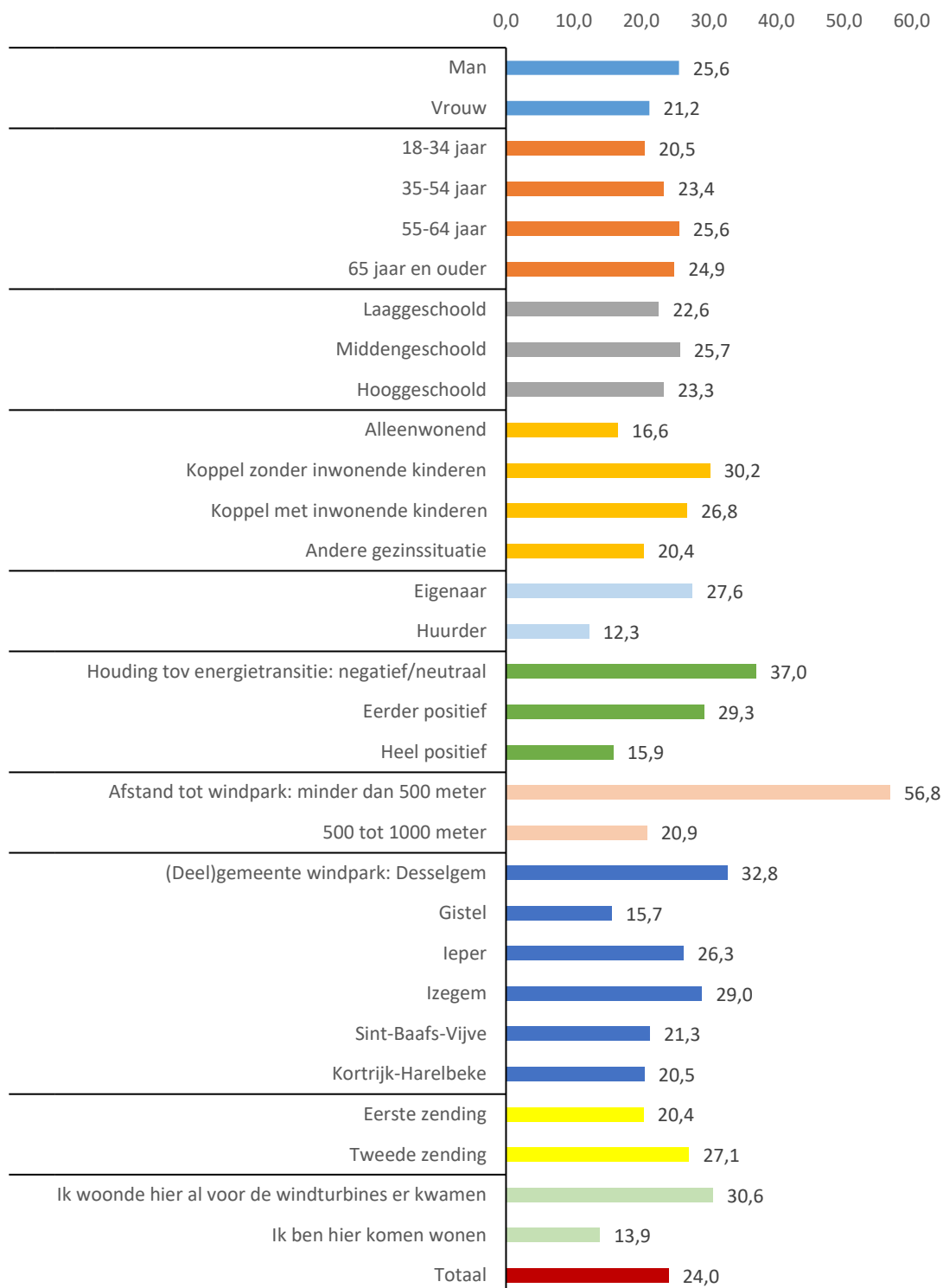
Van de respondenten die aangeven heel positief te staan tegenover de energietransitie zegt 15,9% overlast te ervaren van de windturbines. Dit percentage ligt significant lager dan bij de respondenten die aangeven negatief of neutraal te staan tegenover de energietransitie (37%).

Ook tussen de verschillende windparken zien we duidelijke verschillen. Van de respondenten in de omgeving van het windpark in Gistel zegt 'slechts' 15,7% overlast te ervaren. In de omgeving van het windmolenpark in Desselgem geeft daarentegen 32,8% van de respondenten aan overlast te ervaren en in de omgeving van het windpark in Izegem 29%.

We zien ook dat respondenten die na de eerste brief de enquête hebben ingevuld significant minder aangeven overlast te ervaren dan de respondenten die na de tweede brief de enquête hebben ingevuld. Dit geldt ook voor respondenten die pas in de omgeving van het windpark zijn komen wonen toen de windturbines er al stonden (zie figuur 12).

Figuur 12

**Ervaar je overlast van de windturbines, naar enkele kenmerken van de respondenten (in %)
(n = 1.826)**

5.3.2.1. Soorten overlast

We gingen ook na in welke mate de respondenten hinder ondervinden van vijf mogelijke aspecten van overlast:

- geluid;
- slagschaduw;
- visuele hinder;
- veiligheidsverlichting gondel (rode nachtluchten);
- gezondheidsklachten gerelateerd aan de komst van de windturbines.

Hierbij gingen we ervan uit dat wie aangaf geen overlast te ervaren van de windturbines, op geen enkel van deze vijf aspecten overlast ervaart (score = 0).

Het percentage respondenten dat enige tot intense overlast (score 1 tem 5) ervaart bedraagt (zie figuur 13):

- 18,5% voor wat betreft geluidshinder, waarbij 5,1% veel overlast ervaart (score 4 of 5); (gemiddelde score: 0,49/5);
- 17,8% voor slagschaduw, waarbij 5,7% grote hinder ervaart (score 4 of 5); (gemiddelde score: 0,51/5);
- 14% voor visuele hinder, waarbij 5% grote hinder ervaart; (gemiddelde score: 0,40/5);
- 6,2% voor hinder van de veiligheidsverlichting van de gondel, waarbij 1,4% score 4 of 5 geeft; (gemiddelde score: 0,14/5);
- 5,4% voor gezondheidsklachten gerelateerd aan de komst van de windturbines, waarbij 1,5% een score van 4 of 5 geeft; (gemiddelde score: 0,14/5).

De hinder die het grootste percentage respondenten treft, komt dus van de aspecten geluid en slagschaduw.

Tabel 19 geeft de gemiddelde scores op de vijf mogelijke aspecten van hinder weer, en dit voor de verschillende groepen van respondenten.

Er zijn vijf factoren die bij elk aspect van hinder zorgen voor significante verschillen tussen de respondenten, namelijk de afstand tot het windpark, het feit of men eigenaar of huurder is van zijn/haar woning, de houding tegenover de energietransitie, de (deel)gemeente van het windpark en het feit of men al dan niet in de omgeving van het windpark woont voor de windturbines er kwamen:

- wie op **minder dan 500 meter** van de windturbines woont, ervaart significant meer last van de vijf aspecten dan wie op een afstand van 500 à 1.000 meter woont;
- wie een **negatieve of neutrale houding ten aanzien van de energietransitie** aanneemt, ervaart significant meer last van de vijf aspecten dan wie positief staat tegenover de energietransitie;
- wie **eigenaar** is van de woning ervaart significant meer last van de windturbines dan wie huurt;
- inwoners in de omgeving van het windpark in **Desselgem** ervaren significant meer last van geluid dan inwoners in de omgeving van alle andere windparken. Ze ervaren ook significant meer last van slagschaduw dan inwoners in de buurt van het windpark in Gistel en van visuele hinder en veiligheidsverlichting dan de inwoners in de buurt van Gistel, Ieper en Kortrijk-Harelbeke. In vergelijking met de buurten in Gistel en Ieper hebben ze ook significant meer gezondheidsklachten gerelateerd aan de komst van de windturbines. Inwoners in de omgeving van de windparken in **Ieper** en **Izegem** ervaren ook significant meer last van slagschaduw dan inwoners in Gistel. Izegem scoort ook slechter op dit aspect dan Kortrijk-Harelbeke. Op vlak van

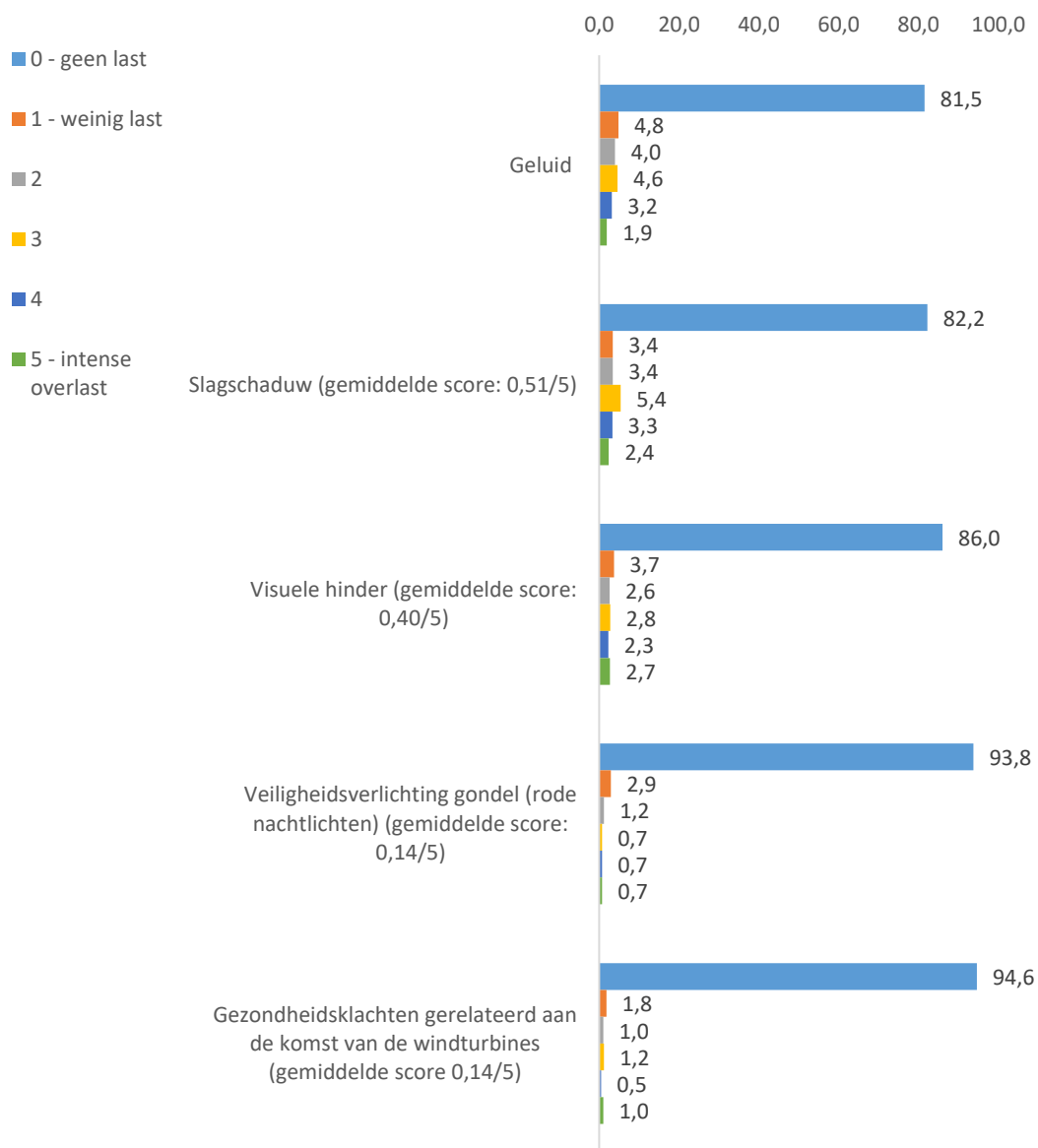
visuele hinder ervaren inwoners in de omgeving van het windpark in Izegem ook meer hinder dan inwoners van de windparken in Gistel en Ieper.

- wie reeds in de buurt van het windpark woonde voor de windturbines er kwamen ervaart significant meer overlast van de vijf hinderfactoren dan wie in de omgeving van het windpark is komen wonen toen de windturbines er al stonden.

Voor wat betreft geluidshinder, slagschaduw en visuele hinder merken we ook verschillen naar gezinssituatie. Hierbij ervaren alleenwonenden relatief minder hinder dan koppels zonder of met kinderen. Wat betreft geluid, ligt de gemiddelde score hoger bij 55-64 jarigen dan bij 18-34-jarigen.

Figuur 13

De mate waarin men last heeft van geluid, slagschaduw, visuele hinder, veiligheidsverlichting en gezondheidsklachten door de windturbines (in %) (n = 1.809)

Tabel 19

De mate waarin men last heeft van geluid, slagschaduw, visuele hinder, veiligheidsverlichting en gezondheidsklachten door de windturbines, naar enkele kenmerken van de respondenten, gemiddelde score tussen 0 en 5 (0 = geen last, 1 = weinig, 5 = intense overlast)

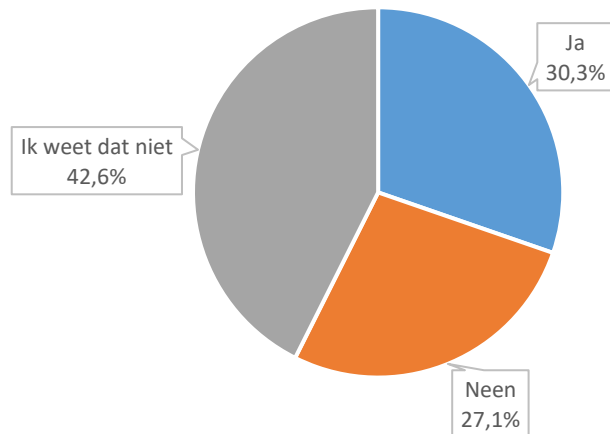
Omschrijving		Geluid	Slagschaduw	Visuele hinder	Veiligheidsverlichting gondel (rode nachtlichten)	Gezondheidsklachten gerelateerd aan de komst van de windturbines
Geslacht	Man	0,51	0,50	0,42	0,14	0,13
	Vrouw	0,44	0,52	0,35	0,14	0,13
Leeftijdscategorie	18-34 jaar	0,32	0,43	0,43	0,10	0,07
	35-54 jaar	0,47	0,48	0,41	0,20	0,13
	55-64 jaar	0,62	0,56	0,44	0,11	0,19
	65 jaar en ouder	0,48	0,55	0,34	0,11	0,13
Opleidingsniveau	Laaggeschoold	0,41	0,51	0,26	0,07	0,12
	Middengeschoold	0,52	0,56	0,41	0,16	0,16
	Hooggeschoold	0,51	0,49	0,48	0,16	0,14
Gezinssituatie	Alleenwonend	0,37	0,39	0,27	0,11	0,11
	Koppel zonder inwonende kinderen	0,61	0,62	0,51	0,15	0,18
	Koppel met inwonende kinderen	0,56	0,56	0,48	0,18	0,13
	Andere gezinssituatie	0,32	0,44	0,27	0,10	0,16
Ben je eigenaar of huurder?	Eigenaar	0,57	0,61	0,48	0,17	0,17
	Huurder	0,23	0,21	0,15	0,05	0,05
Hoe sta je tegenover de energietransitie?	Heel negatief / eerder negatief / niet negatief, niet positief	0,88	0,82	0,70	0,39	0,36
	Eerder positief	0,59	0,62	0,49	0,17	0,16
	Heel positief	0,31	0,35	0,25	0,05	0,07
Afstand tot het windpark	Minder dan 500 meter	1,46	1,61	1,01	0,29	0,32
	500 tot 1000 meter	0,40	0,41	0,34	0,13	0,12
(Deel)gemeente windpark	Desselgem	0,88	0,58	0,65	0,30	0,28
	Gistel	0,36	0,21	0,24	0,11	0,06
	Ieper	0,42	0,62	0,12	0,02	0,01
	Izegem	0,54	0,77	0,52	0,16	0,14
	Sint-Baafs-Vijve	0,35	0,44	0,48	0,13	0,15
	Kortrijk-Harelbeke	0,42	0,39	0,33	0,11	0,16
Zending	Eerste zending	0,48	0,48	0,43	0,15	0,15
	Tweede zending	0,50	0,54	0,37	0,13	0,13
Wat is op jou van toepassing:	Ik woonde hier al voor de windturbines er kwamen	0,67	0,67	0,53	0,17	0,19
	Ik ben hier komen wonen	0,23	0,28	0,22	0,10	0,07
Totaal		0,49	0,51	0,40	0,14	0,14

5.3.2.2. Impact op waarde van de woning

Sommige respondenten zijn ook van mening dat hun woning minder waard is door de komst van de windturbines. Van de personen die aangegeven hebben dat ze overlast ervaren van de windturbines vindt 30,3% dat de woning waarin hij/zij woont minder waard is door de komst van de windturbines. 27,1% is niet van die mening en 42,6% weet het niet (figuur 14).

Figuur 14

Is, volgens jou, de woning waarin je woont minder waard door de komst van de windturbines? (in % van het aantal respondenten dat overlast ervaart) (n = 490)

Bij de personen die in een straal van 500 meter rond het windpark wonen zegt een significant kleiner percentage 'neen' op de vraag of hun woning significant minder waard is geworden door de komst van de windturbines (zie tabel 20).

Wegens het te kleine aantal respondenten in een aantal (deel)gemeenten worden geen resultaten weergegeven naar windpark. Ook de opsplitsing naar gezinssituatie en tussen huurder en eigenaar kan niet worden gemaakt.

Tabel 20

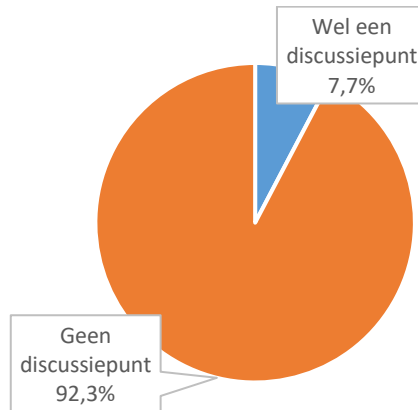
Is, volgens jou, de woning waarin je woont minder waard door de komst van de windturbines?, naar afstand van de woning tot het windpark (in % van het aantal respondenten dat overlast ervaart)

Omschrijving		Ja	Neen	Ik weet dat niet	Totaal	Aantal respondenten
Afstand tot het windpark	Minder dan 500 meter	38,6	15,9	45,5	100,0	104
	500 tot 1000 meter	28,1	30,1	41,8	100,0	391
Totaal		30,3	27,1	42,6	100,0	495

We vroegen ook aan de personen die pas in de omgeving van het windpark zijn komen wonen toen de windturbines er al stonden of de aanwezigheid van de windturbines een discussiepunt was bij de overweging om er een woning te kopen, bouwen of huren. Dit blijkt bij weinig respondenten het geval te zijn. Slechts bij 7,7% bleek dit een discussiepunt (figuur 15).

Figuur 15

De mate waarin de aanwezigheid van de windturbines een discussiepunt was bij de overweging om in de omgeving ervan een woning te kopen, te bouwen of te huren (in % van het aantal respondenten dat pas in de omgeving van het windpark is komen wonen nadat de windturbines er stonden) (n = 608)

Als we de resultaten meer in detail bekijken, dan stellen we vast dat de aanwezigheid van de windturbines voor huurders minder vaak een discussiepunt was dan voor eigenaars. Hetzelfde stellen we vast voor middengeschoolden (minder vaak discussiepunt) in vergelijking met hogeschoolden (vaker een discussiepunt). We stellen ook verschillen vast tussen respondenten die heel positief staan tegenover de energietransitie en respondenten die er negatief of neutraal tegenover staan. Bij deze laatste groep was de aanwezigheid van de windturbines vaker een discussiepunt bij het aankopen, huren of bouwen van een woning in de buurt van het windpark (zie tabel 21)⁴.

⁴ Ook in deze tabel geven we, omwille van het beperkte aantal respondenten in een aantal gemeenten, geen resultaten weer per windpark.

Tabel 21

De mate waarin de aanwezigheid van de windturbines een discussiepunt was bij de overweging om in de omgeving van het windpark een woning te kopen, te bouwen of te huren, naar enkele kenmerken van de respondenten (in % van het aantal respondenten dat pas in de omgeving van het windpark is komen wonen nadat de windturbines er stonden)

Omschrijving		Ja	Neen	Totaal	Aantal respondenten
Geslacht	Man	8,1	91,9	100,0	323
	Vrouw	7,1	92,9	100,0	282
Leeftijdscategorie	18-34 jaar	9,9	90,1	100,0	205
	35-54 jaar	6,6	93,4	100,0	250
	55-64 jaar	10,0	90,0	100,0	84
	65 jaar en ouder	4,4	95,6	100,0	68
Opleidingsniveau	Laaggeschoold	7,4	92,6	100,0	66
	Middengeschoold	3,9	96,1	100,0	181
	Hooggeschoold	10,4	89,6	100,0	354
Gezinssituatie	Alleenwonend	6,1	93,9	100,0	138
	Koppel zonder inwonende kinderen	9,9	90,1	100,0	173
	Koppel met inwonende kinderen	8,3	91,7	100,0	262
	Andere gezinssituatie	6,7	93,3	100,0	35
Ben je eigenaar of huurder?	Eigenaar	9,5	90,5	100,0	519
	Huurder	4,3	95,7	100,0	89
Hoe sta je tegenover de energietransitie?	Heel negatief / eerder negatief / niet negatief, niet positief	16,9	83,1	100,0	51
	Eerder positief	9,5	90,5	100,0	253
	Heel positief	4,2	95,8	100,0	304
Afstand tot het windpark	Minder dan 500 meter	6,3	93,7	100,0	40
	500 tot 1000 meter	7,8	92,2	100,0	568
Zending	Eerste zending	8,4	91,6	100,0	327
	Tweede zending	7,0	93,0	100,0	281
Totaal		7,7	92,3	100,0	608

Bij de respondenten waarbij de aanwezigheid van de windturbines een discussiepunt was bij de overweging om in de buurt te gaan wonen was vooral de mogelijke aanwezigheid van hinder door geluid en/of slagschaduw een vorm van twijfel. Personen bij wie dit geen discussiepunt vormde, geven onder meer aan dat de afstand van hun woning tot de windturbines voldoende groot is en dat ze weinig tot geen overlast verwachtten van de windturbines.

5.3.2.3. Beleving werkelijke impact in vergelijking met inschatting vooraf

Aan de personen die overlast ondervinden van de windturbines vroegen we hoe ze, in vergelijking met hun inschatting voor ze in de omgeving van het windpark kwamen wonen of voorafgaand aan de installatie van de windturbines, de werkelijke impact of hinder ervaren. Dit werd nagegaan voor zes mogelijke aspecten van overlast (zie figuur 16).

Voor geluid, slagschaduw, visuele hinder en hinder door de veiligheidsverlichting van de gondel ervaart circa 40% tot 50% van de respondenten de werkelijke hinder zoals ze hadden ingeschat.

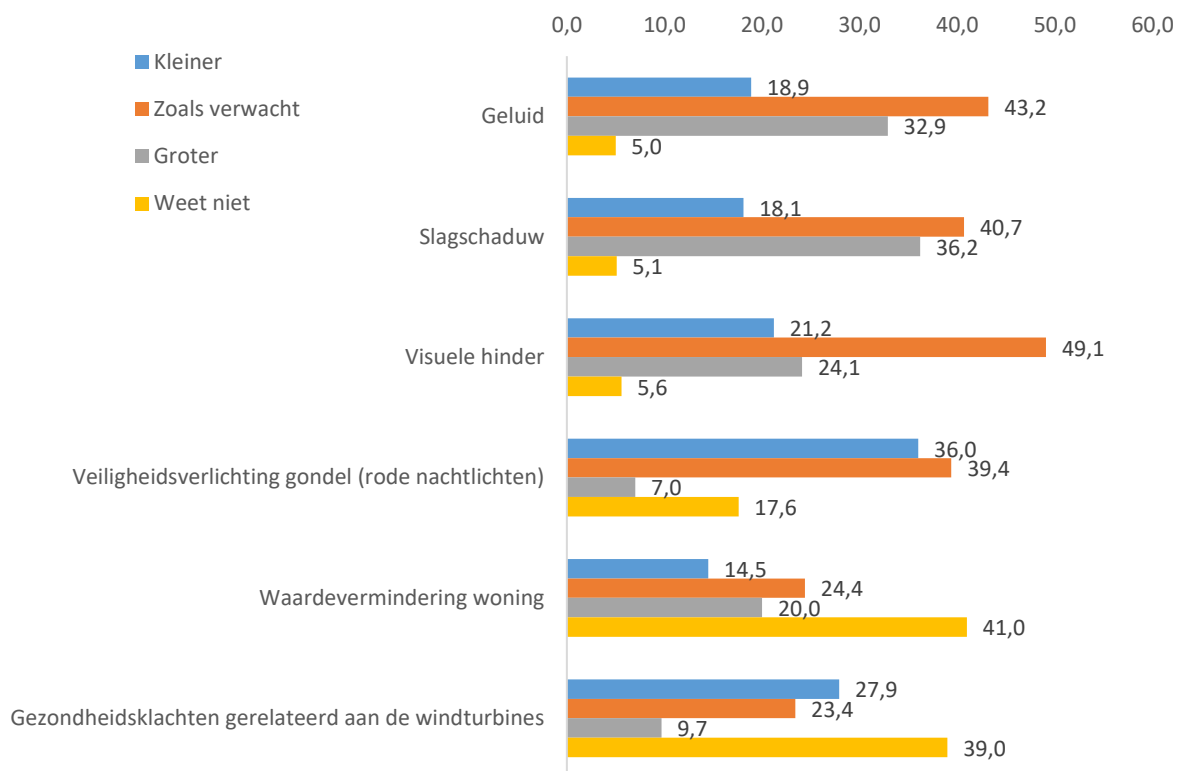

Bij geluid en slagschaduw geeft echter 32,9%, respectievelijk 36,2% van de respondenten die hinder ondervinden aan dat de werkelijke impact groter is dan ze vooraf hadden ingeschat. Voor wat betreft visuele hinder, ervaart 24,1% de werkelijke impact groter, en 21,2% kleiner dan verwacht.

Voor de aspecten veiligheidsverlichting gondel en gezondheidsklachten geeft een aanzienlijk percentage van de respondenten aan dat ze de werkelijke impact kleiner ervaren dan verwacht. We merken ook op dat een groot percentage de impact op de waardevermindering van de woning en op de gezondheid niet kan inschatten.

Figuur 16

Ten opzichte van jouw inschatting voor je hier kwam wonen of voorafgaand aan de installatie van de windturbines, hoe ervaar je de werkelijke impact of hinder? (in % van het aantal respondenten dat overlast ervaart) (n = 449)

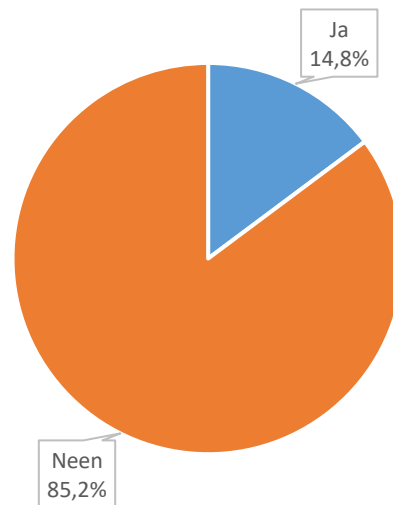

5.3.2.4. Melden van klachten

Aan de respondenten die hinder ondervinden van de windturbines werd gevraagd of ze deze klachten al ergens hebben gemeld. Dit is slechts het geval bij 14,8% van de respondenten die overlast ervaren. 85,2% van de respondenten met klachten heeft die nog nergens gemeld (zie figuur 17).

Figuur 17

Indien je hinder ondervindt van de windturbines: heb je deze klachten al ergens gemeld? (in % van aantal respondenten dat overlast ervaart) (n = 465)

Van de respondenten die op minder dan 500 meter afstand van het windpark wonen, meldde een groter percentage hun klachten (31,3% van de respondenten die overlast ervaren) dan van de respondenten die op 500 à 1.000 meter afstand wonen (10,5% van de respondenten die overlast ervaren). Van de respondenten die pas in de buurt kwamen wonen toen de windturbines er stonden en overlast ervaren, heeft slechts 6,3% zijn/haar klachten gemeld (tabel 22).

Als we naar de andere kenmerken van de respondenten kijken, stellen we geen significante verschillen tussen groepen vast.

Tabel 22

Indien je hinder ondervindt van de windturbines: heb je deze klachten al ergens gemeld?, naar enkele kenmerken van de respondenten (in % van aantal respondenten dat overlast ervaart)

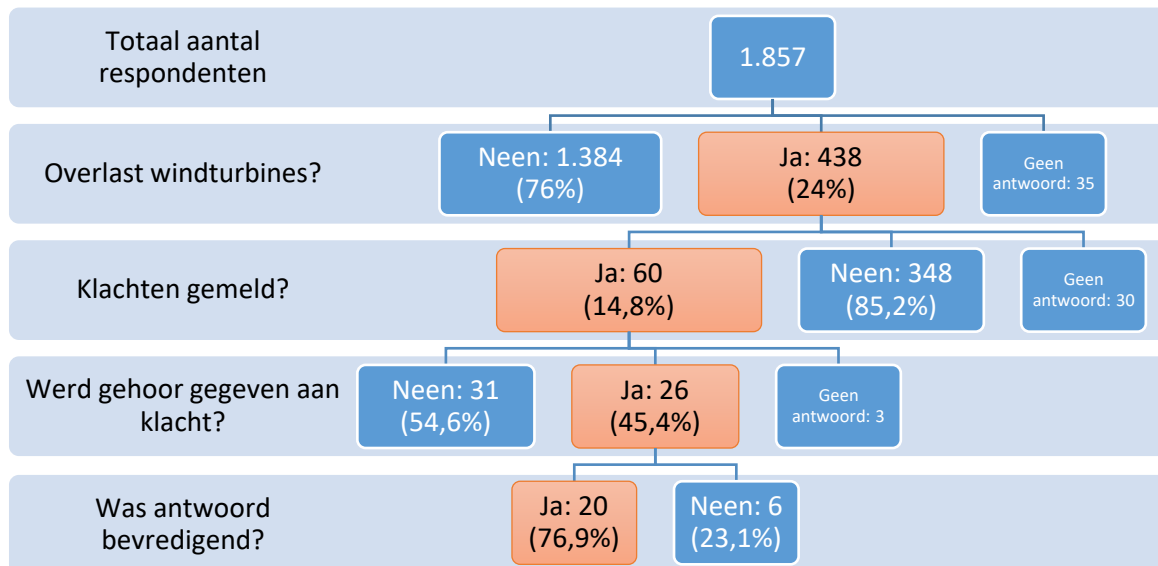
Omschrijving		Ja	Neen	Totaal	Aantal respondenten
Afstand tot het windpark	Minder dan 500 meter	31,3	68,7	100,0	96
	500 tot 1000 meter	10,5	89,5	100,0	369
Wat is op jou van toepassing:	Ik woonde hier al voor de windturbines er kwamen	17,6	82,4	100,0	365
	Ik ben hier komen wonen toen de windturbines er al stonden	6,3	93,7	100,0	96
Totaal		14,8	85,2	100,0	465

Klachten worden in hoofdzaak bij de gemeente gemeld. 59,2% van de personen die een klacht hebben gemeld, deed dat bij de gemeente, 30,3% bij de exploitant, 3,2% bij de Vlaamse overheid en 7,3% bij een andere instantie. In totaal zijn er slechts 60 van de 1.857 respondenten die klachten hebben gemeld.

Van de personen die klacht hebben ingediend zeggen er 26 (of 45,4%) dat er gehoor werd gegeven aan de klacht. Voor 20 van die 26 personen (of 76,9%) was het antwoord bevredigend, voor 6 personen

niet. Van de 26 personen die zeggen dat er gehoor gegeven werd aan hun klacht zeggen er ook 19 (of 73,1%) dat er ingrepen werden uitgevoerd om de hinder te beperken (figuur 18).

Figuur 18
Melden van klachten

Aan de personen die overlast ervaren van de windturbines maar geen klacht hebben ingediend, werd gevraagd waarom ze hun klachten nergens gemeld hebben. De redenen die die het vaakst terugkomen zijn:

- ik weet niet waar ik met mijn klachten terecht kan;
- de hinder is beperkt (bv. slagschaduw enkel bij lage zon);
- het heeft geen zin om klachten te melden want er wordt toch niks mee gedaan;
- ik ben hier komen wonen toen de windturbines er al stonden (en dus is er niks meer aan te doen).

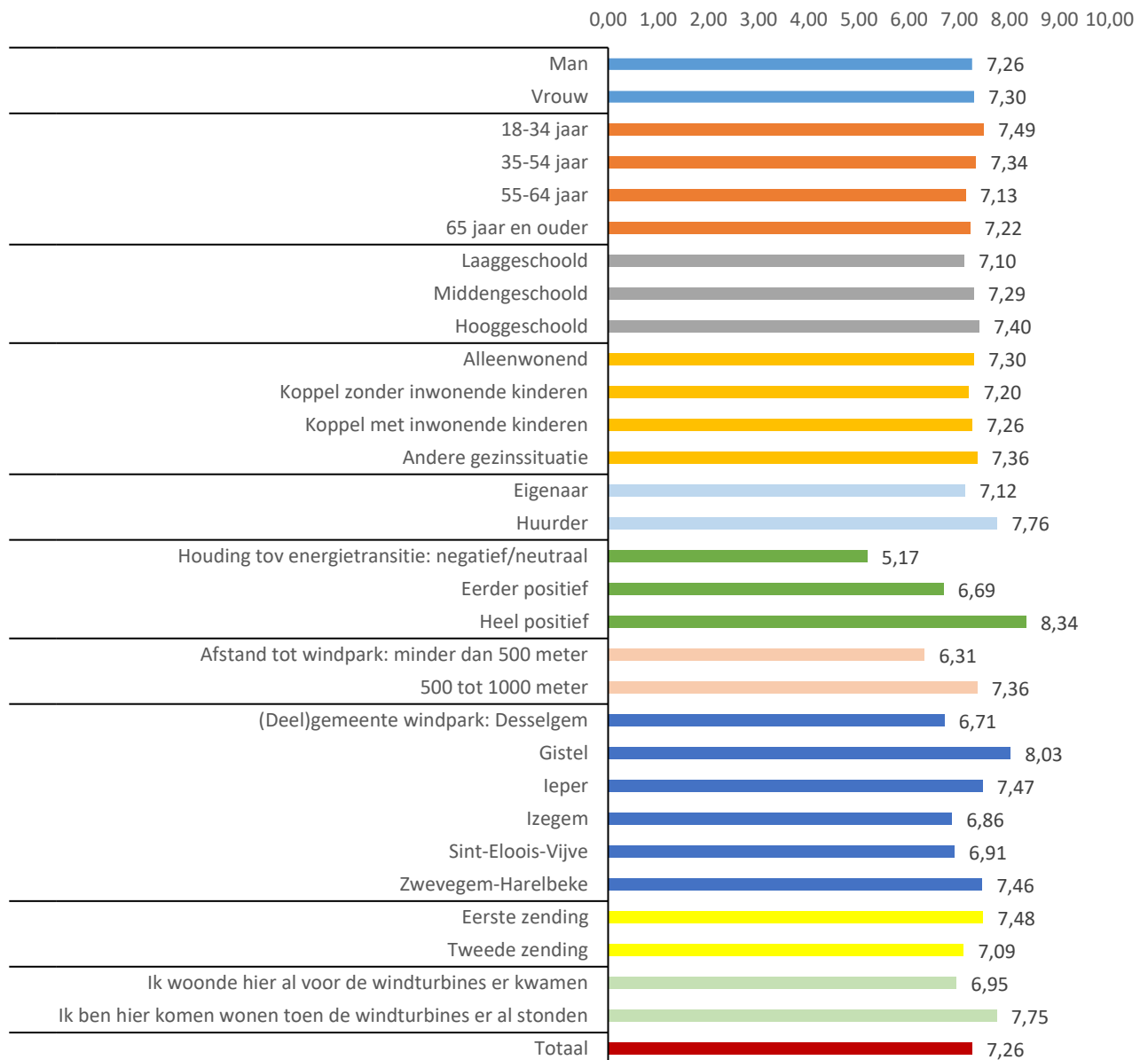
5.3.2. Houding ten opzichte van het windpark op vandaag

Eerder zagen we dat de respondenten hun **algemene houding ten tijde van de aankondiging** van het windpark een gemiddeld rapportcijfer van 6,3 op 10 gaven. We hebben ook gevraagd om hun **algemene houding op vandaag** een rapportcijfer te geven. Dit cijfer ligt duidelijk hoger en bedraagt 7,27 op 10.

Figuur 19 geeft de gemiddelde scores weer naargelang een aantal kenmerken van de respondenten. We komen tot dezelfde verschillen in houding tussen de respondenten als wat we in paragraaf 5.2.5. hebben vastgesteld: huurders geven hogere scores dan eigenaars, wie positief staat tegenover de energietransitie geeft een hogere score dan wie negatief of neutraal staat, wie op korte afstand woont geeft een lagere score dan wie iets verder woont, wie in de omgeving van het windpark in Gistel woont geeft een significant hoger cijfer dan de inwoners in de omgeving van de andere windparken (met uitzondering van Ieper (geen significant verschil)), wie de vragenlijst bij de eerste zending invulde geeft een hogere score dan wie pas na de herinneringsbrief antwoordde.

We zien dat ook mensen die pas in de buurt zijn komen wonen toen de windturbines er kwamen een significant positievere houding ten opzichte van het windpark aannemen (7,75/10) dan respondenten die er al woonden voor de windturbines er kwamen (6,95/10).

Figuur 19
Algemene houding op vandaag ten opzichte van het windpark, naar enkele kenmerken van de respondenten, gemiddelde score op 10 (n = 1.812)

5.3.3. Evolutie houding ten opzichte van het windpark

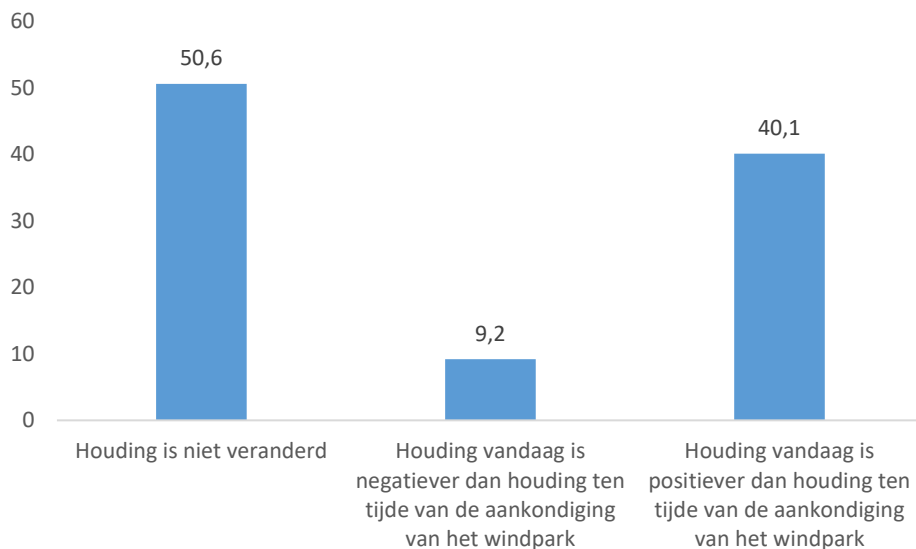
Als we de vergelijking maken tussen de score die de respondenten nu geven en de score die de respondenten gaven ten tijde van de aankondiging van het windpark⁵, dan stellen we vast dat

⁵ We kunnen deze vergelijking enkel maken voor de respondenten die reeds in de omgeving van het windpark woonden ten tijde van de aankondiging. Enkel deze respondenten konden hun houding ten tijde van de aankondiging van het windpark een rapportcijfer geven.

ongeveer de helft van de respondenten twee keer dezelfde score geeft en hun houding ten opzichte van het windpark dus niet is veranderd. 9,2% van de respondenten geeft momenteel een lagere score dan op het moment van de aankondiging. Zij nemen een iets negatievere houding aan. We stellen echter ook vast dat 40,1% van de respondenten een hogere score heeft gegeven. Zij staan vandaag dus positiever ten opzichte van het windpark dan ten tijde van de aankondiging (figuur 20).

Figuur 20

Evolutie houding ten opzichte van het windpark ten tijde van de aankondiging van het windpark en houding nu (in %) (n = 1.141)

Als we het verschil in houding bekijken tussen een aantal groepen, dan doen we volgende vaststellingen (tabel 23):

- hogeropgeleiden zijn vaker positiever geworden dan laaggeschoolden. Laaggeschoolden zijn vaker bij hun houding gebleven;
- eigenaars zijn relatief vaker positiever geworden dan huurders;
- personen die negatief of neutraal staan ten opzichte van de energietransitie zijn vaker bij hetzelfde rapportcijfer gebleven en hebben minder vaak een positievere houding aangenomen;
- respondenten die op minder dan 500 meter afstand wonen zijn minder vaak bij hun oorspronkelijke houding gebleven: 36,5% is bij houding gebleven, 14,6% is negatiever geworden en 49% positiever.

Tabel 23

Vershil in houding op vandaag en ten tijde van de aankondiging van het windmolenpark, naar enkele kenmerken van de respondenten (in % van het aantal respondenten dat op moment van de aankondiging reeds in de omgeving van het windpark woonde)

Omschrijving		Houding is niet veranderd	Houding vandaag is negatiever dan houding ten tijde van de aankondiging van het windpark	Houding vandaag is positiever dan houding ten tijde van de aankondiging van het windpark	Totaal	Aantal respondenten
Geslacht	Man	51,2	10,2	38,6	100,0	776
	Vrouw	49,3	7,7	43,0	100,0	359
Leeftijdscategorie	18-34 jaar	42,3	14,3	43,4	100,0	27
	35-54 jaar	48,0	10,8	41,2	100,0	298
	55-64 jaar	47,8	9,5	42,8	100,0	352
	65 jaar en ouder	54,9	7,6	37,5	100,0	462
Opleidingsniveau	Laaggeschoold	59,7	8,6	31,7	100,0	278
	Middengeschoold	49,7	9,7	40,6	100,0	405
	Hooggeschoold	42,0	9,7	48,4	100,0	442
Gezinssituatie	Alleenwonend	52,6	9,5	37,9	100,0	203
	Koppel zonder inwonende kinderen	52,8	9,2	38,0	100,0	548
	Koppel met inwonende kinderen	46,0	11,8	42,2	100,0	326
	Andere gezinssituatie	49,7	4,3	46,0	100,0	62
Ben je eigenaar of huurder?	Eigenaar	48,3	8,9	42,8	100,0	1.079
	Huurder	63,8	11,2	25,0	100,0	61
Hoe sta je tegenover de energietransitie?	Heel negatief / eerder negatief / niet negatief, niet positief	74,3	12,1	13,6	100,0	132
	Eerder positief	49,4	8,3	42,3	100,0	490
	Heel positief	45,6	9,0	45,4	100,0	516
Afstand tot het windpark	Minder dan 500 meter	36,5	14,6	49,0	100,0	133
	500 tot 1000 meter	52,4	8,6	39,0	100,0	1.008
(Deel)gemeente windpark	Desselgem	54,3	8,8	36,9	100,0	137
	Gistel	48,9	10,3	40,8	100,0	170
	Ieper	49,3	9,2	41,5	100,0	84
	Izegem	51,4	9,7	38,9	100,0	397
	Sint-Baafs-Vijve	43,6	10,7	45,7	100,0	50
	Kortrijk-Harelbeke	50,8	8,1	41,2	100,0	303
	Zending	Eerste zending	46,1	9,7	44,2	100,0
	Tweede zending	54,3	8,9	36,9	100,0	617
Totaal		50,6	9,2	40,1	100,0	1.141

5.4. Wat als?

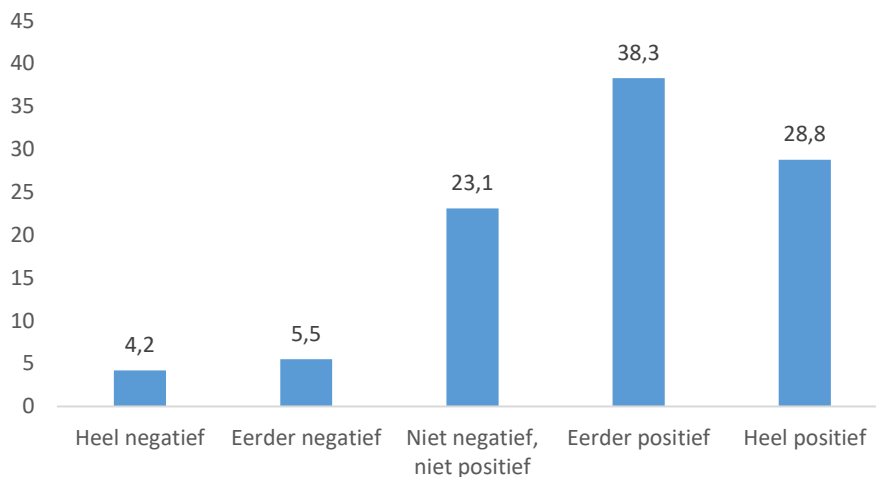
Tot slot vroegen we aan de bewoners in de omgeving van de windparken hoe ze tegenover een vergunning voor de verlenging of vervanging van de bestaande windturbines, enerzijds, en een vergunning voor de uitbreiding van het aantal windturbines op dezelfde locatie zouden staan. Wat zijn hun grootste bezorgdheden en onder welke voorwaarden zouden ze vervangende of bijkomende windturbines haalbaar zien?

5.4.1. Houding tegenover een vergunning voor verlenging of vervanging bestaande windturbines

Meer dan tweederde van de respondenten zou eerder tot heel positief staan tegenover een vergunning voor de verlenging of de vervanging van de bestaande windturbines. 23,1% staat hier eerder neutraal tegenover en 9,7% is eerder of heel negatief (figuur 21).

Figuur 21

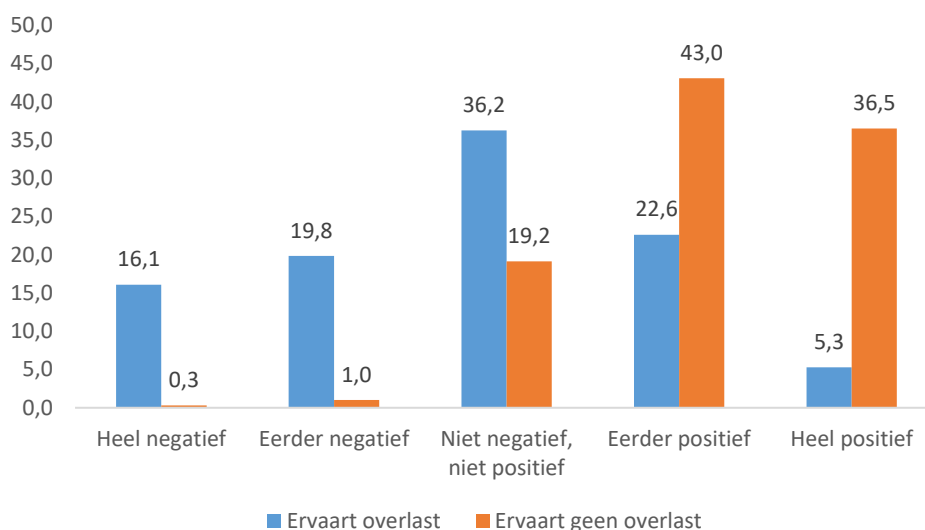
Hoe zou je tegenover een vergunning voor de verlenging of de vervanging van de bestaande windturbines staan? (in %) (n = 1.837)

Inwoners die overlast ervaren van de windturbines staan veel negatiever tegenover een vergunning voor de verlenging of de vervanging van de bestaande windturbines dan inwoners die geen overlast ervaren: 16,1% van de respondenten die overlast ervaren staat er heel negatief tegenover en 19,8% eerder negatief terwijl van de respondenten die geen overlast ervaren slechts 1,3% er negatief tegenover staat en bijna 80% positief (zie figuur 22).

Figuur 22

Hoe zou je tegenover een vergunning voor de verlenging of de vervanging van de bestaande windturbines staan? Naar mate waarin men overlast ervaart van de windturbines (in %) (n = 1.812)

Splitsen we de resultaten op naar nog een aantal kenmerken van de respondenten, dan komen we tot volgende vaststellingen (zie tabel 24):

- 18-34-jarigen staan relatief minder negatief en 35-54-jarigen staan significant minder neutraal tegenover een vergunning voor de verlenging of vervanging van de bestaande windturbines;
- laaggeschoolden staan er significant meer neutraal tegenover dan hooggeschoolden;
- koppels zonder inwonende kinderen staan er relatief vaker dan alleenwonenden negatief tegenover;
- eigenaars zijn vaker negatief dan huurders;
- wie negatief staat tegenover de energietransitie staat veel negatiever tegenover een vergunning voor verlenging of vervanging van de bestaande windturbines dan wie er heel positief tegenover staat;
- wie op minder dan 500 meter afstand tot het windpark woont, staat er negatiever tegenover dan wie op 500 tot 1.000 meter afstand woont;
- inwoners in de omgeving van het windpark in Gistel staan relatief positiever dan inwoners in de omgeving van het windpark in Izegem. Inwoners in de omgeving van het windpark in Desselgem zijn significant vaker negatief; inwoners in de omgeving van het windpark in Sint-Baafs-Vijve nemen vaker een neutrale houding aan;
- inwoners die de enquête pas bij de tweede zending hebben ingevuld, nemen vaker een neutrale houding aan dan inwoners die de enquête bij de eerste zending hebben ingevuld;
- inwoners die in de omgeving van het windpark zijn komen wonen toen de windturbines er al stonden, staan positiever tegenover een vergunning voor verlenging of vervanging van de bestaande windturbines dan inwoners die er al woonden toen de windturbines er kwamen.

Tabel 24

Hoe zou je tegenover een vergunning voor de verlenging of de vervanging van de bestaande windturbines staan?, naar enkele kenmerken van de respondenten (in %)

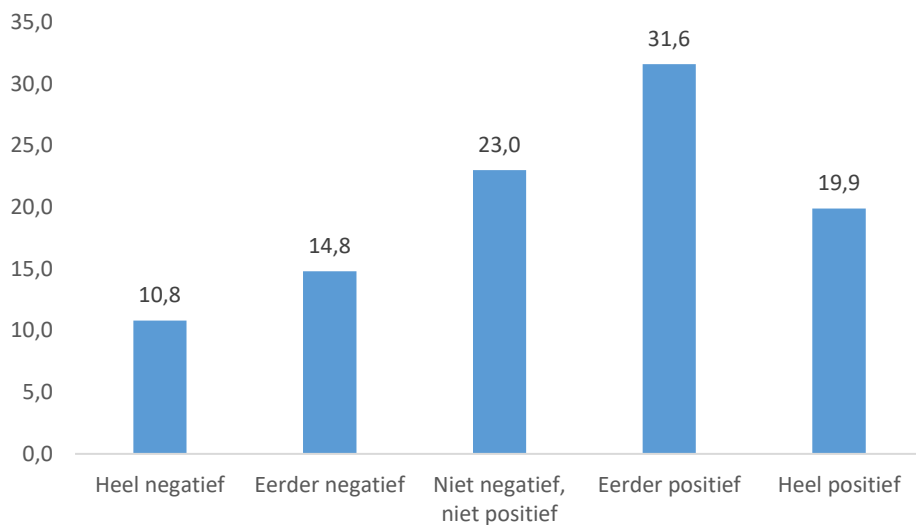
Omschrijving		Eerder of heel negatief	Niet negatief, niet positief	Eerder of heel positief	Totaal	Aantal respondenten
Geslacht	Man	10,9	21,6	67,5	100,0	1.148
	Vrouw	7,9	24,9	67,2	100,0	679
Leeftijdscategorie	18-34 jaar	5,8	24,1	70,1	100,0	235
	35-54 jaar	8,9	19,2	71,9	100,0	560
	55-64 jaar	10,4	25,2	64,3	100,0	459
	65 jaar en ouder	11,6	25,1	63,4	100,0	580
Opleidingsniveau	Laaggeschoold	7,6	32,2	60,2	100,0	379
	Middengeschoold	10,0	22,1	67,9	100,0	621
	Hooggeschoold	10,5	18,3	71,2	100,0	812
Gezinssituatie	Alleenwonend	6,8	24,9	68,3	100,0	362
	Koppel zonder inwonende kinderen	12,7	22,4	64,9	100,0	770
	Koppel met inwonende kinderen	8,8	23,9	67,3	100,0	600
	Andere gezinssituatie	10,8	20,0	69,3	100,0	102
Ben je eigenaar of huurder?	Eigenaar	11,9	22,1	66,0	100,0	1.670
	Huurder	2,5	26,7	70,8	100,0	165
Hoe sta je tegenover de energietransitie?	Heel negatief / eerder negatief / niet negatief, niet positief	20,6	60,1	19,3	100,0	202
	Eerder positief	11,7	26,7	61,5	100,0	770
	Heel positief	5,0	9,8	85,2	100,0	856
Afstand tot het windpark	Minder dan 500 meter	23,4	33,4	43,3	100,0	177
	500 tot 1000 meter	8,4	22,2	69,5	100,0	1.660
(Deel)gemeente windpark	Desselgem	14,5	26,9	58,6	100,0	194
	Gistel	4,9	14,6	80,5	100,0	313
	Ieper	5,7	18,8	75,5	100,0	125
	Izegem	13,1	26,1	60,9	100,0	606
	Sint-Baafs-Vijve	4,4	40,0	55,6	100,0	74
	Kortrijk-Harelbeke	8,8	22,0	69,2	100,0	525
Zending	Eerste zending	9,8	18,7	71,5	100,0	851
	Tweede zending	9,6	26,8	63,6	100,0	986
Wat is op jou van toepassing:	Ik woonde hier al voor de windturbines er kwamen	12,9	24,6	62,5	100,0	1.194
	Ik ben hier komen wonen toen de windturbines er al stonden	4,8	20,8	74,4	100,0	623
Totaal		9,7	23,1	67,1	100,0	1.817

5.4.2. Houding tegenover een vergunning voor uitbreiding aantal windturbines

Tegenover een vergunning voor de uitbreiding van het aantal windturbines op dezelfde locatie staan iets meer mensen negatief en iets minder mensen positief dan tegenover een vergunning voor de verlenging of de vervanging van de bestaande windturbines. Toch blijven de helft van de respondenten eerder tot heel positief staan tegenover een uitbreiding. 23% is neutraal en 25,6% is eerder tot heel negatief (figuur 23).

Figuur 23

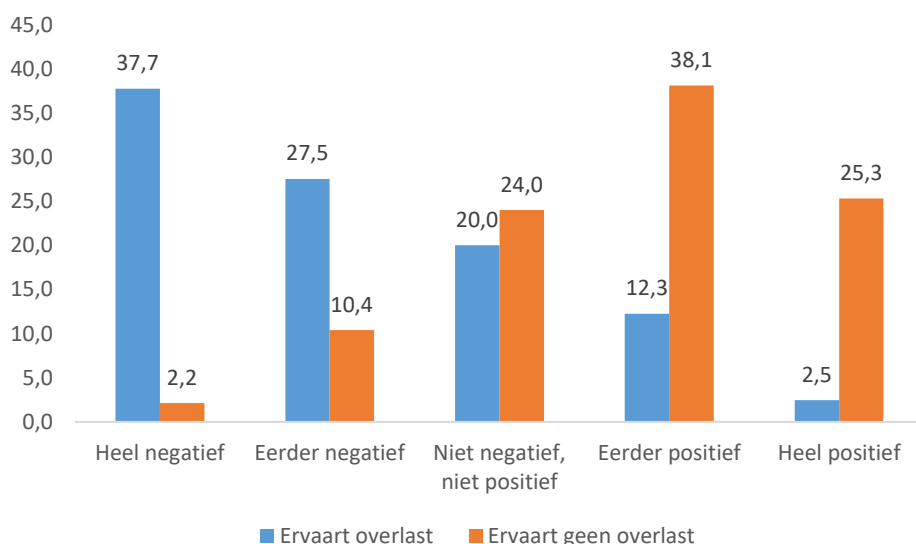
Hoe zou je tegenover een vergunning voor de uitbreiding van het aantal windturbines op dezelfde locatie staan? (in %) (n = 1.836)

Opnieuw zijn er grote verschillen naargelang de respondenten momenteel al dan niet overlast ervaren van de windturbines. Van de personen die overlast ervaren, staat 37,7% heel negatief en 27,5% eerder negatief tegenover een uitbreiding van het aantal windturbines. Bij de personen die geen overlast ervaren, vertoont 12,6% een negatieve houding (figuur 24).

Figuur 24

Hoe zou je tegenover een vergunning voor de uitbreiding van het aantal windturbines op dezelfde locatie staan?, naar mate waarin men overlast van de windturbines ervaart (in %) (n = 1.811)

Als we de resultaten verder opsplitsen en gaan kijken binnen een aantal groepen van respondenten, dan krijgen we vaak dezelfde conclusies - dezelfde groepen die negatiever staan en dezelfde groepen die positiever staan – als deze die we maakten bij de vraag naar de houding bij een eventuele

vergunning voor verlenging of vervanging van de bestaande windturbines. De resultaten zijn te vinden in tabel 25.

De volgende zaken worden vastgesteld:

- vrouwen nemen vaker een neutralere houding aan tegenover een vergunning voor de uitbreiding van het aantal windturbines dan mannen;
- laaggeschoolden nemen vaker een neutrale houding aan dan hooggeschoolden;
- alleenwonenden nemen vaker een neutrale en minder vaak een negatieve houding aan;
- huurders nemen minder vaak een negatieve houding aan dan eigenaars;
- wie negatief of neutraal of eerder positief staat tegenover de energietransitie is vaker negatief en minder vaak positief ten aanzien van een vergunning voor de uitbreiding van het aantal windturbines dan wie heel positief staat tegenover de energietransitie;
- wie op minder dan 500 meter afstand tot de windturbines woont, neemt vaker een negatieve, en minder vaak een positieve houding aan;
- respondenten in de omgeving van het windpark in Desselgem nemen vaker een negatieve houding aan, terwijl respondenten in Gistel en Ieper minder vaak negatief staan tegenover een uitbreiding. Respondenten in Gistel staan significant vaker positief tegenover een uitbreiding, terwijl significant minder respondenten in Desselgem, Izegem en Sint-Baafs-Vijve dat doen. Sint-Baafs-Vijve en Izegem tellen ook een groter percentage respondenten en Kortrijk-Harelbeke en Gistel een kleiner percentage dat neutraal staat tegenover een eventuele uitbreiding van het aantal windturbines;
- wie er pas is komen wonen nadat de windturbines er kwamen, is vaker positief en minder vaak negatief ten aanzien van een uitbreiding van het aantal windturbines.

Tabel 25

Hoe zou je tegenover een vergunning voor de uitbreiding van het aantal windturbines op dezelfde locatie staan?, naar enkele kenmerken van de respondenten (in %)

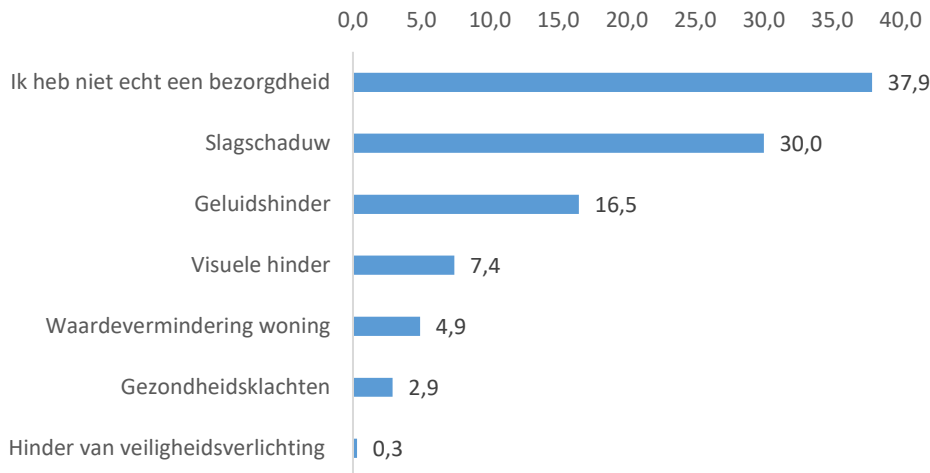
Omschrijving		Eerder of heel negatief	Niet negatief, niet positief	Eerder of heel positief	Totaal	Aantal respondenten
Geslacht	Man	27,0	19,7	53,3	100,0	1.146
	Vrouw	22,9	27,8	49,3	100,0	681
Leeftijdscategorie	18-34 jaar	23,6	21,6	54,7	100,0	235
	35-54 jaar	24,5	20,6	55,0	100,0	560
	55-64 jaar	27,1	25,3	47,6	100,0	459
	65 jaar en ouder	25,8	24,5	49,7	100,0	579
Opleidingsniveau	Laaggeschoold	23,1	28,5	48,5	100,0	381
	Middengeschoold	24,6	22,9	52,5	100,0	615
	Hooggeschoold	27,5	19,5	52,9	100,0	815
Gezinssituatie	Alleenwonend	16,6	29,5	53,9	100,0	361
	Koppel zonder inwonende kinderen	28,9	21,8	49,3	100,0	771
	Koppel met inwonende kinderen	28,6	19,7	51,7	100,0	599
	Andere gezinssituatie	29,1	19,9	51,0	100,0	102
Ben je eigenaar of huurder?	Eigenaar	28,0	22,3	49,7	100,0	1.671
	Huurder	17,2	25,5	57,3	100,0	163
Hoe sta je tegenover de energietransitie?	Heel negatief / eerder negatief / niet negatief, niet positief	52,1	35,2	12,8	100,0	204
	Eerder positief	29,9	27,8	42,3	100,0	769
	Heel positief	14,3	15,5	70,2	100,0	855
Afstand tot het windpark	Minder dan 500 meter	44,2	25,4	30,3	100,0	179
	500 tot 1000 meter	23,7	22,8	53,5	100,0	1.657
(Deel)gemeente windpark	Desselgem	41,8	22,9	35,3	100,0	196
	Gistel	13,8	17,6	68,7	100,0	309
	Ieper	14,5	25,1	60,4	100,0	126
	Izegem	28,8	27,3	44,0	100,0	606
	Sint-Baafs-Vijve	25,1	38,9	36,0	100,0	73
	Kortrijk-Harelbeke	25,3	19,0	55,7	100,0	526
Zending	Eerste zending	24,5	22,1	53,4	100,0	851
	Tweede zending	26,4	23,8	49,9	100,0	985
Wat is op jou van toepassing:	Ik woonde hier al voor de windturbines er kwamen	28,1	24,0	47,9	100,0	1.196
	Ik ben hier komen wonen toen de windturbines er al stonden	21,9	21,6	56,5	100,0	620
Totaal		25,5	23,0	51,5	100,0	1.816

5.4.3. Grootste bezorgdheden bij vervanging of uitbreiding van het huidige windpark

Wanneer we polsen naar de grootste bezorgdheid van de respondenten bij vervanging of uitbreiding van het huidige windpark, dan zegt 30% van de respondenten dat dit de slagschaduw is. Op de tweede plaats komt geluidshinder (16,5% van de respondenten) en op de derde plaats visuele hinder (7,4%). Merk op dat ook 37,9% aangeeft geen bezorgdheid te hebben (figuur 25).

Figuur 25

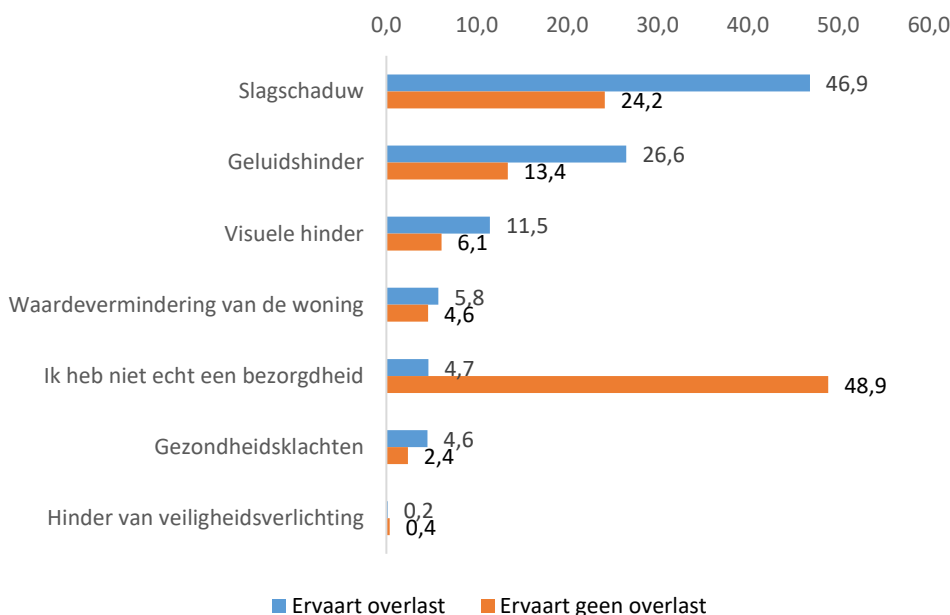
Bij een vervanging of uitbreiding van het huidige windpark, wat zou je grootste bezorgdheid zijn? (n = 1.836)

Van de respondenten die momenteel overlast ervaren van de windturbines, geeft 46,9% aan dat slagschaduw de grootste bezorgdheid is. Voor 26,6% is geluidshinder de grootste bezorgdheid (figuur 26).

Figuur 26

Bij een vervanging of uitbreiding van het huidige windpark, wat zou je grootste bezorgdheid zijn?, naar mate waarin men overlast van de windturbines ervaart (in %) (n = 1.810)

In tabel 26 doen we verder volgende vaststellingen:

- 65-plussers geven meer dan 18-34-jarigen aan dat ze niet echt een bezorgdheid hebben. 18-34-jarigen geven relatief vaker aan dat ze bezorgd zijn over de visuele hinder;
- het percentage respondenten dat niet echt een bezorgdheid heeft, is significant groter bij de laaggeschoolden dan bij de hooggeschoolden;
- het percentage respondenten dat niet echt een bezorgdheid heeft, is ook significant groter bij de alleenwonenden dan bij de koppels met inwonende kinderen. Deze laatste groep maakt zich relatief meer zorgen over geluidshinder dan de andere groepen. Alleenwonenden maken zich relatief minder zorgen over slagschaduw maar meer over gezondheidsklachten.
- huurders geven relatief vaker dan eigenaars aan dat ze niet echt een bezorgdheid hebben. Eigenaars vrezen vaker slagschaduw en een waardevermindering van de woning dan huurders.
- Respondenten die heel positief staan tegenover de energietransitie geven relatief vaker aan geen bezorgdheid te hebben en relatief minder vaak bezorgd te zijn om gezondheidsklachten dan respondenten die negatief of neutraal staan tegenover de energietransitie. Wie negatief of neutraal staat tegenover de energietransitie ziet ook vaker visuele hinder als de grootste bezorgdheid dan wie heel positief staat tegenover de energietransitie;
- Respondenten die op minder dan 500 meter van de windturbines wonen, zijn in grotere mate bezorgd om de slagschaduw dan respondenten die op een afstand van 500 à 1.000 meter wonen. Ze zeggen ook minder dat ze niet echt een bezorgdheid hebben.
- Slagschaduw lijkt de grootste bezorgdheid voor relatief meer respondenten in de omgeving van de windparken in Izegem en Ieper dan voor de respondenten in de omgeving van het windpark in Gistel. In vergelijking met de respondenten van de windparken in Ieper en Izegem hebben een groter percentage respondenten in de omgeving van de windparken in Desselgem en Gistel geluidshinder als grootste bezorgdheid. Visuele hinder is bij relatief meer respondenten in de omgeving van het windpark in Desselgem een bezorgdheid dan bij de respondenten in de andere gebieden. In Gistel geeft een significant hoger percentage respondenten dan in Desselgem aan niet echt een bezorgdheid te hebben.

Tabel 26

Bij een vervanging of uitbreiding van het huidige windpark, wat zou je grootste bezorgdheid zijn?, naar enkele kenmerken van de respondenten (in %)

Omschrijving		Ik heb niet echt een bezorgdheid	Slag-schaduw	Geluids-hinder	Visuele hinder	Waarde-vermindering woning	Gezondheids-klachten	Hinder veiligheids-verlichting
Geslacht	Man	38,1	27,8	18,4	8,5	5,0	1,7	0,4
	Vrouw	37,3	33,6	14,0	6,0	4,8	4,2	0,2
Leeftijdscategorie	18-34 jaar	29,2	36,0	12,9	11,8	7,2	2,9	0,0
	35-54 jaar	34,5	31,6	19,5	6,3	4,9	2,8	0,5
	55-64 jaar	37,3	29,5	16,4	9,5	4,7	2,7	0,0
	65 jaar en ouder	45,4	26,5	15,0	5,3	4,3	3,0	0,6
Opleidingsniveau	Laaggeschoold	48,0	26,5	13,6	6,4	3,1	2,1	0,4
	Middengeschoold	37,8	29,6	16,2	7,0	5,4	4,0	0,1
	Hooggeschoold	31,9	33,4	17,7	8,3	5,7	2,4	0,5
Gezinssituatie	Alleenwonend	48,3	22,0	13,8	6,2	4,4	5,2	0,2
	Koppel zonder inwonende kinderen	34,9	33,3	16,8	6,7	6,0	1,7	0,6
	Koppel met inwonende kinderen	27,4	34,3	21,2	8,4	6,1	2,3	0,3
	Andere gezinssituatie	44,8	30,6	11,8	9,4	1,7	1,7	0,0
Ben je eigenaar of huurder?	Eigenaar	30,6	35,3	17,8	7,4	6,2	2,4	0,4
	Huurder	62,3	12,8	12,1	7,7	0,7	4,4	0,0
Hoe sta je tegenover de energietransitie?	Heel negatief / eerder negatief / niet negatief, niet positief	23,5	32,6	20,7	14,5	3,9	4,9	0,0
	Eerder positief	32,3	33,0	17,5	7,2	6,1	3,6	0,3
	Heel positief	46,4	27,1	14,4	5,9	4,2	1,7	0,5
Afstand tot het windpark	Minder dan 500 meter	18,4	49,6	16,8	5,1	6,2	4,0	0,0
	500 tot 1000 meter	39,9	28,1	16,5	7,7	4,8	2,8	0,4
(Deel)gemeente windpark	Desselgem	25,9	27,3	27,4	13,7	3,5	2,2	0,0
	Gistel	47,3	17,5	22,1	5,9	5,5	1,5	0,2
	Ieper	41,4	41,5	8,7	3,1	4,3	1,0	0,0
	Izegem	33,3	39,5	11,2	6,4	5,2	3,8	0,5
	Sint-Baafs-Vijve	48,9	20,5	13,3	9,8	6,6	0,9	0,0
	Kortrijk-Harelbeke	39,7	26,5	17,6	7,8	4,7	3,5	0,4
Zending	Eerste zending	35,5	29,2	17,2	9,0	6,2	2,8	0,1
	Tweede zending	39,9	30,7	16,0	6,2	3,9	2,9	0,5
Wat is op jou van toepassing:	Ik woonde hier al voor de windturbines er kwamen	35,7	32,3	17,2	7,0	5,1	2,5	0,3
	Ik ben hier komen wonen toen de windturbines er al stonden	40,9	26,8	15,4	8,2	4,8	3,6	0,3
Totaal		37,9	30,0	16,5	7,4	4,9	2,9	0,3

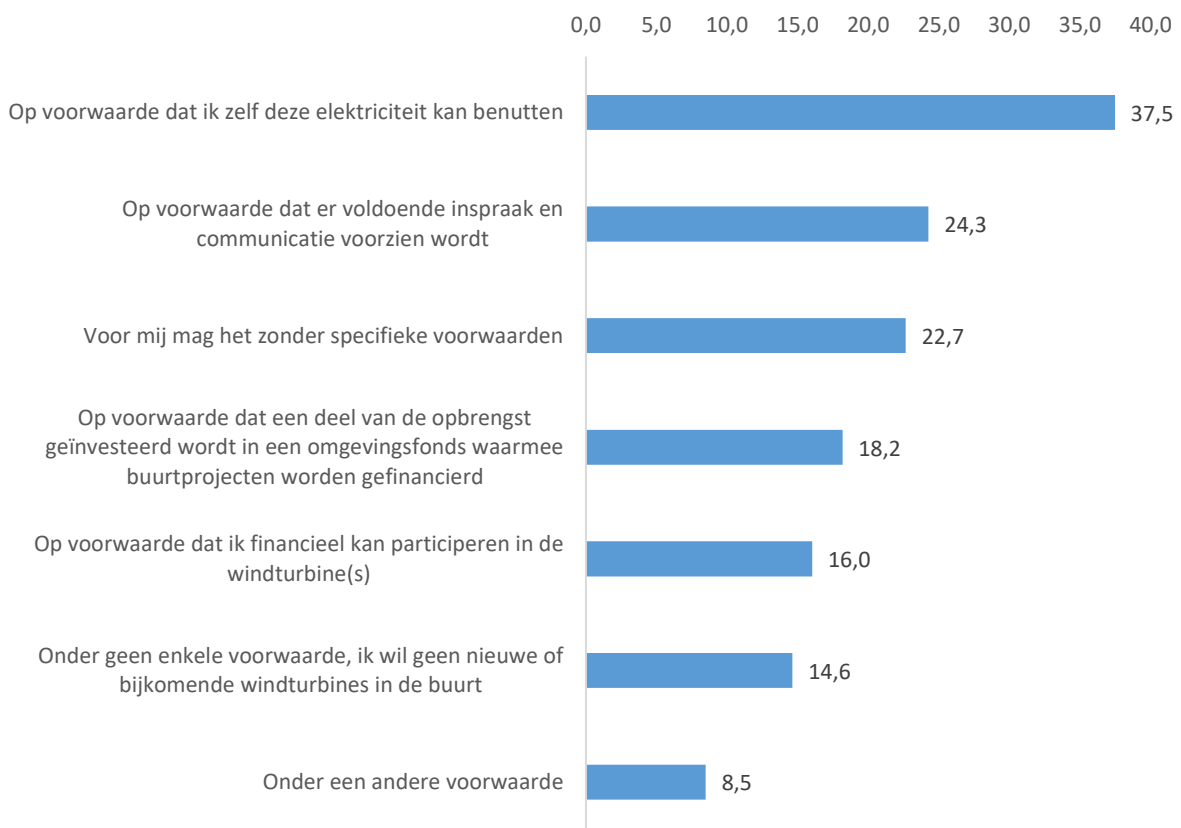
5.4.4. Voorwaarden waaronder men vervangende of bijkomende windturbines haalbaar ziet

We vroegen aan de respondenten onder welke voorwaarden ze vervangende of bijkomende windturbines nabij hun woonplaats haalbaar zien. De respondenten konden meerdere antwoorden aanduiden, waardoor het totaalpercentage groter is dan 100. Gemiddeld werden per respondent 1,4 antwoorden aangeduid.

22,7% van de respondenten vindt dat er vervangende of bijkomende windturbines mogen komen zonder specifieke voorwaarden. Daarentegen zegt 14,6% dat ze geen nieuwe of bijkomende windturbines in de buurt willen. 37,5% van de respondenten achten vervangende of bijkomende windturbines haalbaar op voorwaarde dat ze zelf de elektriciteit kunnen benutten, 24,3% vindt dit haalbaar op voorwaarde dat er voldoende inspraak en communicatie voorzien wordt, 18,2% op voorwaarde dat een deel van de opbrengst geïnvesteerd wordt in een omgevingsfonds waarmee buurtprojecten worden gefinancierd en 16% op voorwaarde dat ze financieel kunnen participeren in de windturbine(s). 8,5% gaf (ook) nog een andere voorwaarde op. In veel gevallen gaat het om het beperken van de hinder (vooral slagschaduw en geluid) (zie figuur 27).

Figuur 27

De voorwaarden waaronder de respondenten vervangende of bijkomende windturbines nabij hun woonplaats haalbaar zien (in % van het aantal respondenten) (n = 1.817)

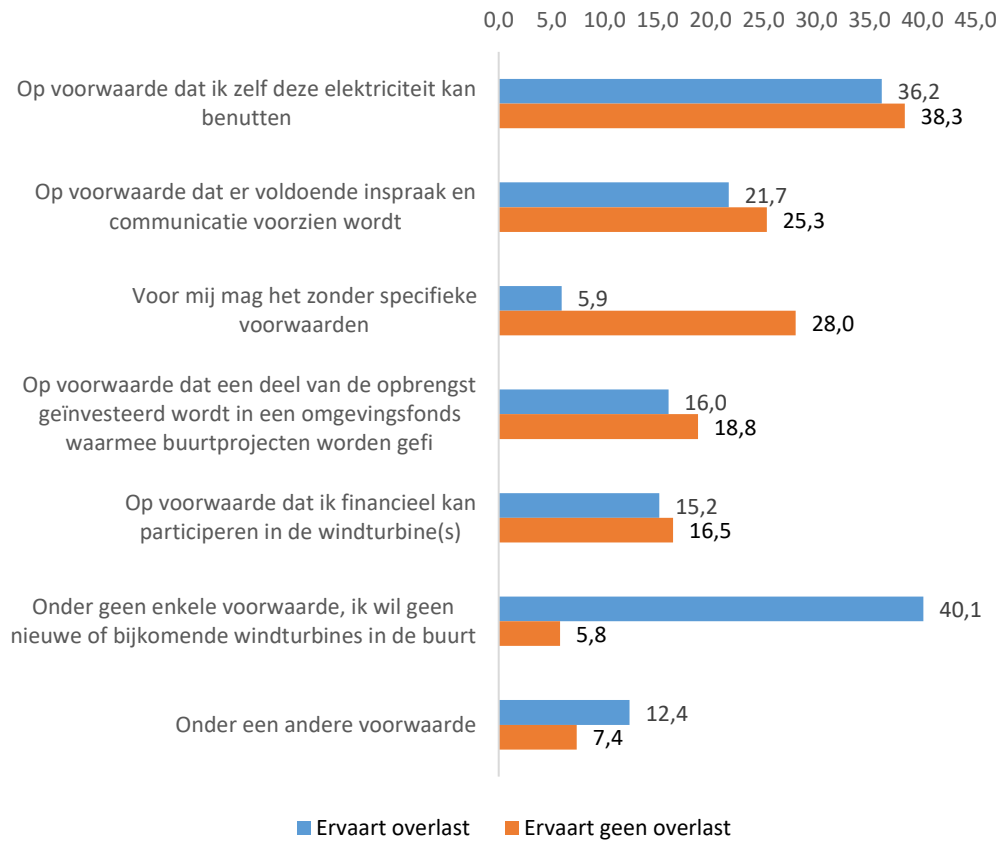

Opnieuw zijn er verschillen tussen de antwoorden van de personen die wel, en de personen die geen overlast van de windturbines ervaren (zie figuur 28). 40,1% van de respondenten die overlast ervaren acht vervangende of bijkomende windturbines onder geen enkele voorwaarde haalbaar. Bij de personen die geen overlast ervaren ligt dit percentage veel lager, namelijk op 5,8%.

Figuur 28

De voorwaarden waaronder de respondenten vervangende of bijkomende windturbines nabij hun woonplaats haalbaar zien, naar mate waarin men overlast ervaart van de windturbines (in % van het aantal respondenten) (n = 1.793)

6. Belangrijkste conclusies

Om te achterhalen hoe inwoners die in de buurt van windturbines wonen dit ervaren, werd een bevraging uitgevoerd bij gezinnen die binnen een afstand van 1.000 meter tot de windturbines van 6 windparken in West-Vlaanderen wonen, namelijk:

- windpark van Desselgem (2 turbines);
- windmark van Gistel (4 turbines);
- windpark van Ieper (9 turbines);
- windpark van Izegem (2 turbines);
- windpark van Sint-Baafs-Vijve (4 turbines);
- windpark van Kortrijk-Harelbeke (4 turbines).

Het onderzoek wil een antwoord bieden op onder meer volgende vragen:

- Wat waren de ervaringen in de aanloop van de bouw van de windturbines? Hoe verliep de communicatie? Had men een gevoel van betrokkenheid bij het project?
- Was men voor of tegen de komst van de windturbines?
- Ervaart men overlast van de windturbines? Welke?
- Is de hinder groter/kleiner dan verwacht?
- Wat is de huidige houding ten opzichte van het windmolenpark?
- Hoe zou men staan tegenover een vergunning voor de verlenging of vervanging van de bestaande windturbines?
- Hoe zou men staan tegenover een vergunning voor de uitbreiding van het aantal windturbines?
- En zijn de meningen van de bewoners anders naargelang het socio-economisch profiel (geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, gezinssituatie, afstand woonplaats ten opzichte van windturbines, ...), enerzijds, en naargelang hoe men staat tegenover de energietransformatie, anderzijds?

Om deze vragen te kunnen beantwoorden, werd in de 6 gebieden een enquête verstuurd naar alle gezinnen op West-Vlaams grondgebied. Het gaat om 6.867 gezinnen, namelijk 472 gezinnen in de buffer van 500 meter rond de windturbines en 6.395 adressen op een afstand van 500 tot 1.000 meter van de windturbines. De enquête kon bij de eerste zending enkel online, en bij de tweede zending zowel online als op papier ingevuld worden.

De vragenlijst werd 1.857 keer ingevuld, namelijk 1.004 keer online en 853 keer op papier. Het responspercentage bedraagt 27%. Een weging op gezinstype én op het kenmerk eigenaar/huurder zorgt ervoor dat de kenmerken van de gerealiseerde steekproef in grote mate overeenkomen met de kenmerken van de populatie en we representatieve uitspraken kunnen doen voor alle gezinnen in de buurt van een windpark.

Hieronder worden de belangrijkste conclusies uit het onderzoek weergegeven.

BEHOEFTE AAN TIJDIGE EN EERLIJKE COMMUNICATIE ROND PLANNEN VOOR EEN WINDPARK

De communicatie rond het windturbinepark in de aanloop naar het bouwen van de windturbines gebeurde niet altijd optimaal. De helft van de respondenten weet niet meer hoe er gecommuniceerd werd (32%) of werd niet geïnformeerd (20,4%). Anderen hebben de plannen vernomen via iemand uit hun omgeving of via een artikel in de krant. 10,6% geeft aan geïnformeerd te zijn door de brief voor het openbaar onderzoek en 7,1% werd geïnformeerd tijdens een informatievergadering. Conform de regelgeving inzake de omgevingsvergunning worden bij een aanvraagprocedure enkel de eigenaars van percelen in een straal van 100m rechtstreeks aangeschreven. Daarnaast wordt de aanvraag wel

bekendgemaakt via aanplakking ter plaatse, publicatie in de pers, en de website van de lokale overheid.

Ook de kwaliteit van de informatie die de respondenten tijdens het verloop van de procedure kregen, krijgt eerder een 'neutrale' score. De gemiddelde score op betrouwbaarheid bedraagt 2,98 op 5 (= niet betrouwbaar, niet onbetrouwbaar), de gemiddelde score op duidelijkheid bedraagt 2,85 op 5 en op voldoende 2,78 op 5. Er is dan ook maar een kleine 10% van de respondenten die zich betrokken voelde bij het project en vond dat hij/zij kon meedenken over het project.

Wanneer de respondenten gevraagd wordt om advies te geven aan de overheid of ontwikkelaar mocht het gehele aanvraagtraject opnieuw kunnen gevoerd worden, dan blijkt 'informer en communiceren' topprioriteit te zijn. Omwonenden wensen duidelijk en eerlijk geïnformeerd te worden. Ze willen ook dat ze tijdig op de hoogte worden gesteld en wensen persoonlijk op de hoogte gebracht te worden. Het is ook belangrijk dat het project gekaderd wordt binnen een algemene visie op energiebeleid, dat er achtergrondinformatie wordt gegeven en dat zowel de voor- als nadelen van het windmolenpark besproken worden. Vooral het aspect slagschaduw moet meer aan bod komen.

DRIEKWART VAN DE OMWONENDEN ERVAART GEEN OVERLAST VAN DE WINDTURBINES. BIJ DE OVERIGE OMWONENDEN ZIJN SLAGSCHADUW, GELUIDSHINDER EN VISUELE HINDER DE BELANGRIJKSTE HINDERFACTOREN

Meer dan 75% geeft aan geen enkele vorm van overlast van de windturbines te ervaren. Bij het bevragen van overlast zegt ongeveer 18% enige beperkte negatieve ervaring te hebben en een kleine 6% ervaart veel of intense overlast. Het gaat hierbij dan vooral over slagschaduw, geluid en visuele hinder.

WEINIG OMWONENDEN DIE OVERLAST ERVAREN, MELDEN KLACHTEN

Slechts 14,8% van de respondenten die overlast ervaren van de windturbines hebben hun klachten ergens gemeld. Klachten worden vooral bij de gemeente of bij de exploitant gemeld. Indien men een klacht meldde, dan kreeg men in bijna de helft (45,4%) van de gevallen gehoor.

Mensen die geen klacht indienden, geven aan dat ze niet weten waar ze met klachten terecht kunnen, vinden de hinder beperkt of vinden dat het geen zin heeft om klachten te melden omdat er toch niks mee gedaan zou worden.

HOUDING TEN OPZICHTE VAN HET WINDPARK WORDT VAAK POSITIEVER NA DE REALISATIE

Respondenten gaven hun algemene houding ten tijde van de aankondiging van het windpark een gemiddeld rapportcijfer van 6,3 op 10. Op vandaag bedraagt de gemiddelde algemene houding 7,3 op 10, wat significant hoger is. Bij ongeveer 40% van de respondenten is de houding op vandaag positiever dan ten tijde van de aankondiging van het windpark, bij de helft van de respondenten is de houding niet veranderd en een kleine 10% neemt een negatievere houding aan.

TWEEDERDE VAN DE RESPONDENTEN STAAT POSITIEF TEGENOVER EEN VERGUNNING VOOR VERLENGING OF VERVANGING VAN DE BESTAANDE WINDTURBINES EN ONGEVEER DE HELFT STAAT POSITIEF TEGENOVER EEN VERGUNNING VOOR DE UITBREIDING VAN HET AANTAL WINDTURBINES OP DEZELFDE LOCATIE

Heel wat respondenten zien een vergunning voor vervanging of verlenging van de bestaande windturbines of voor uitbreiding van het aantal windturbines zitten. Toch staat ook 10% van de respondenten eerder of heel negatief tegenover een vervanging of verlenging en een kwart staat eerder of heel negatief tegenover een uitbreiding van het aantal windturbines op dezelfde locatie. Wie momenteel overlast ervaart van de windturbines is (uiteraard) veel negatiever dan wie geen overlast ervaart.

De grootste bezorgdheden bij de vervanging of uitbreiding van het huidige windpark blijken de slagschaduw en de geluidshinder te zijn.

De voorwaarden waaronder de respondenten vervangende of bijkomende windturbines nabij hun woonplaats (toch) haalbaar zien, zijn het zelf kunnen benutten van de elektriciteit en het voorzien van voldoende inspraak en communicatie.

HOUDING TEN OPZICHTE VAN DE ENERGIETRANSITIE BEPAALT IN BELANGRIJKE MATE BELEVING VAN HET WINDPARK

Uit het onderzoek komt heel duidelijk naar voor dat respondenten die zeer positief of eerder positief staan tegenover de energietransitie ook veel positiever staan tegenover een windpark in hun buurt dan wie negatief of neutraal staat tegenover de energietransitie. Dit uit zich onder meer in volgende zaken:

- Wie heel positief staat tegenover de energietransitie beoordeelt de informatie die ze tijdens het verloop van de procedure kregen positiever dan wie negatief of neutraal staat tegenover de energietransitie. Ze hebben ook meer het gevoel dat ze hun stem konden laten horen tijdens de vergunningsprocedure.
- Van de respondenten die aangeven heel positief te staan tegenover de energietransitie zegt een veel kleiner aandeel (15,9%) overlast te ervaren van de windturbines dan van de respondenten die aangeven negatief of neutraal te staan tegenover de energietransitie (37% ervaart overlast).
- Wie heel positief staat tegenover de energietransitie nam reeds een positievere houding aan ten tijde van de aankondiging van het windpark (score 7,25/10 tegenover 4,82 op 10 voor wie neutraal of negatief staat tegenover de energietransitie), maar ook op vandaag nemen ze een significant positievere houding aan (score 8,34/10 tegenover 5,17/10).
- Wie heel positief staat tegenover de energietransitie staat veel positiever tegenover een vergunning voor verlenging of vervanging van de bestaande windturbines en tegenover een vergunning voor uitbreiding van het aantal windturbines dan wie negatief of neutraal staat tegenover de energietransitie.

HOE DICHTER MEN BIJ HET WINDPARK WOONT, HOE MEER OVERLAST MEN ERVAART EN HOE NEGATIEVER DE HOUDING

Relatief meer respondenten die op een afstand van maximum 500 meter van het windpark wonen, namelijk 34,9%, was tegen de komst van de windturbines. Bij de respondenten die op een afstand van 500 tot 1.000 meter van het windpark wonen was 'slechts' 12,7% tegen de komst van de windturbines.

De afstand tot de windturbines bepaalt heel sterk of er al dan niet overlast wordt ervaren. 56,8% van de respondenten die binnen een straal van 500 meter tot het windpark wonen, ervaart overlast van de windturbines tegenover 20,9% van de respondenten die op een afstand van 500 tot 1.000 meter wonen. De algemene houding op vandaag ten opzichte van het windmolenpark van inwoners die op korte afstand (< 500 m) van het windpark wonen is dan ook minder positief dan van de inwoners die op een afstand van 500 à 1.000 meter wonen.

Inwoners die binnen een straal van 500 meter tot het windpark wonen staan ook negatiever tegenover een vergunning voor verlenging, vervanging of uitbreiding van de windturbines dan wie op 500 tot 1.000 meter afstand woont.

Wanneer we in de bevraging vroegen naar het advies dat ze zouden willen geven aan de overheid of ontwikkelaar mocht het hele aanvraagtraject opnieuw worden gevoerd, dan kregen we 145 reacties binnen die te maken hebben met de locatie van de windturbines. Veel respondenten geven aan dat windturbines niet thuis horen op een locatie dicht bij een woonwijk.

WIE IN DE BUURT IS KOMEN WONEN TOEN DE WINDTURBINES ER AL STONDEN, STAAT POSITIEVER TEGENOVER HET WINDPARK EN ERVAART MINDER OVERLAST

'Slechts' 13,9% van de inwoners die in de omgeving van het windpark zijn komen wonen toen de windturbines er al stonden, ervaart overlast van de windturbines terwijl 30,6% van de inwoners die er al woonden voor de windturbines er kwamen overlast ervaart. De algemene houding ten opzichte van het windpark is ook duidelijk positiever bij de inwoners die er pas zijn komen wonen toen de windturbines er al stonden (score van 7,75/10) dan bij de andere respondenten (6,95/10).

inwoners die in de omgeving van het windpark zijn komen wonen toen de windturbines er al stonden, staan ook positiever tegenover een vergunning voor verlenging, vervanging of uitbreiding van de windturbines dan inwoners die er al woonden toen de windturbines er kwamen.

BELEVING VERSCHILT NAARGELANG WINDPARK

Over alle thema's van de bevraging heen zien we verschillen in antwoorden en houding tussen de respondenten van de verschillende windparken.

Over het algemeen blijken inwoners in de omgeving van de windturbines in Gistel het windpark het positiefst te ervaren en inwoners in de nabijheid van de windparken in Izegem en Desselgem het windpark het negatiefst te ervaren:

- Van de respondenten in de omgeving van het windpark in Gistel zegt 'slechts' 15,7% overlast te ervaren. In de omgeving van het windmolenpark in Desselgem geeft daarentegen 32,8% van de respondenten aan overlast te ervaren en in de omgeving van het windpark in Izegem 29%.

- De algemene houding ten opzichte van het windpark op vandaag is duidelijk positiever bij de inwoners in de omgeving van het windpark van Gistel in vergelijking met de inwoners in de omgeving van de andere windparken (met uitzondering van Ieper (geen significant verschil)).
  - inwoners in de omgeving van het windpark in Gistel staan relatief positiever dan inwoners in de omgeving van het windpark in Izegem tegenover een vergunning voor een verlenging of vervanging van de bestaande windturbines. Inwoners in de omgeving van het windpark in Desselgem zijn significant vaker negatief. Respondenten in Gistel staan ook significant vaker positief tegenover een uitbreiding van het aantal windturbines op dezelfde locatie, terwijl significant minder respondenten in Desselgem, Izegem en Sint-Baafs-Vijve dat doen.
-

Belevingsonderzoek windturbines

Voor een toekomst met duurzame energie, zullen we moeten inzetten op hernieuwbare bronnen als zon, wind en aard- of restwarmte. Windenergie is daarbij een belangrijk deel van het verhaal. Windturbines zijn in ons landschap opgedoken en roepen soms vragen op. We willen graag weten hoe jij het windpark in jouw buurt ervaart.

Eerst enkele vragen ter kennismaking

V1: Noteer hier de postcode van jouw woonplaats:

V2: Wat is jouw geslacht?

- Man
- Vrouw
- X

V3: Tot welke leeftijdscategorie behoor je?

- 18-34 jaar
- 35-54 jaar
- 55-64 jaar
- 65 jaar en ouder

V4 Wat is jouw hoogst behaalde diploma?

- Geen
- Lagere school
- Lager secundair
- Hoger secundair
- Hoger onderwijs (universitair of niet-universitair)
- Andere

V5: Welke gezinssituatie is op jou van toepassing?

- Alleenwonend
- Koppel zonder inwonende kinderen
- Koppel met inwonende kinderen
- Andere gezinssituatie

V6: Ben je eigenaar of huurder van de woning waarin je woont?

- Ik ben eigenaar
- Ik ben huurder

V7: Hoe sta je tegenover de energietransitie, meer bepaald de productie van hernieuwbare energie uit wind, water, zon, restwarmte,...?

- Heel negatief
- Eerder negatief
- Niet negatief, niet positief
- Eerder positief
- Heel positief

V8: Beschikt de woning waarin je woont over zonnepanelen?

- Ja
- Neen
- Ik overweeg er te plaatsen

V9: Heb je bij het afsluiten van een energiecontract gekozen voor groene stroom?

- Ja
- Neen
- Ik weet het niet

V10 : Wat is op jou van toepassing:

- Ik woonde hier al voor de windturbines er kwamen. Ga naar V11
- Ik ben hier komen wonen toen de windturbines er al stonden. Ga naar V19

Jouw ervaringen over de periode toen de windturbines er kwamen

In het volgend deel willen we polsen naar jouw ervaringen in de aanloop van de bouw van de windturbines.

V11: Wanneer hoorde je voor het eerst over de plannen voor een windmolenpark?

- Minder dan 3 maand vooraleer de windturbines er kwamen
- Tussen 3 en 6 maanden vooraleer de windturbines er kwamen
- Tussen 6 en 12 maanden vooraleer de windturbines er kwamen
- Meer dan 12 maanden vooraleer de windturbines er kwamen

V12: Hoe verliep de communicatie rond het windturbinepark in de aanloop naar het bouwen van de windturbines? Meerdere antwoorden mogelijk:

- Ik heb de plannen vernomen via een artikel in de krant
- Ik werd geïnformeerd door de brief voor het openbaar onderzoek
- Ik werd geïnformeerd tijdens een informatievergadering
- Ik heb de plannen vernomen via iemand uit onze omgeving
- Ik werd op een andere manier geïnformeerd,
namelijk _____
- Ik werd niet geïnformeerd
- Ik weet dat niet meer

V13: Was de informatie die je tijdens het verloop van de procedure kreeg:

	1	2	3	4	5	
Onvoldoende	☐	☐	☐	☐	☐	Voldoende
Onduidelijk	☐	☐	☐	☐	☐	Duidelijk
Onbetrouwbaar	☐	☐	☐	☐	☐	Betrouwbaar

licht eventueel toe: _____

V14: Heb je het gevoel dat je tijdens de vergunningsprocedure jouw stem kon laten horen?

- Ja
- Neen

V15: Heb je het gevoel dat je betrokken werd bij of kon meedenken over het project?

- Ja
- Neen

V16: Wat is op jou van toepassing

- Ik was voorstander van de windturbines, omdat we nu eenmaal alternatieve vormen van energiebevoorrading nodig hebben
- Ik had geen enkel probleem met de komst van de windturbines
- Ik was tegen de komst van de windturbines maar heb daar niet op gereageerd
- Ik was tegen de komst van de windturbines, en heb actief geprotesteerd

V17: Als je jouw algemene houding **ten tijde van de aankondiging** van het windpark een rapportcijfer zou moeten geven, welk cijfer had je gegeven? ....

(1 = zeer negatieve houding, 5 = neutrale houding, 10 = zeer positieve houding)

1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

V18: Wat zou je de overheid of ontwikkelaar als advies geven mocht het gehele aanvraagtraject opnieuw kunnen worden gevoerd?

° ik heb geen idee

° Mijn suggestie of bedenking: _____

_____

_____

Beleving windpark

V19: Weet je wie de eigenaar is van de windturbines?

- ja, namelijk _____
- neen

V20: Ervaar je overlast van de windturbines?

- Ja
- Nee: ga naar V25

V21: Kun je aangeven in welke mate je van volgende aspecten last hebt?
(0=niet; 1=weinig tot 5= intense overlast)

	0	1	2	3	4	5
Geluid						
Slagschaduw						
Visuele hinder						
Veiligheidsverlichting gondel (rode nachtluchten)						
Gezondheidsklachten gerelateerd aan de windturbines						

V22: Is, volgens jou, de woning waarin je woont minder waard door de komst van de windturbines?

- Ja
- Neen
- Ik weet dat niet

V23: Enkel indien je hinder ondervindt van de windturbines: heb je deze klachten al ergens gemeld?

- Ja, bij de exploitant/gemeente/Vlaamse overheid/andere (schrab wat niet past)
  - Werd gehoor gegeven aan jouw klacht? ja/neen
  - Was het antwoord dat je kreeg bevredigend? ja/neen
  - Werden ingrepen uitgevoerd om de hinder te beperken? ja/neen
- Neen:
  - Waarom niet? _____

V24: Ten opzichte van jouw inschatting voor je hier kwam wonen of voorafgaand de installatie van de windturbines, hoe ervaar je de werkelijke hinder of impact?

	kleiner	zoals verwacht	groter	weet niet
Geluid				
Slagschaduw				
Visuele hinder				
Veiligheidsverlichting gondel (rode nachtluchten)				
Waardevermindering woning				
Gezondheidsklachten gerelateerd aan de windturbines				

Licht eventueel jouw antwoord toe: _____

V25: Als je jouw algemene houding **op vandaag** ten opzichte van het windpark een rapportcijfer moet geven, welk cijfer geef je dan? ...

(1 = zeer negatieve houding, 5 = neutrale houding, 10 = zeer positieve houding)

1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

V26: enkel indien de windturbines er reeds stonden: was de aanwezigheid van de windturbines een discussiepunt bij de overweging om hier een woning te kopen, te bouwen of te huren?

- Ja
- Nee

Licht eventueel jouw antwoord toe: _____

Wat als?

V27: Hoe zou je tegenover een vergunning voor de verlenging of de vervanging van de bestaande windturbines staan?

- Heel negatief
- Eerder negatief
- Niet negatief, niet positief
- Eerder positief
- Heel positief

V28: Hoe zou je tegenover een vergunning voor de uitbreiding van het aantal windturbines op dezelfde locatie staan?

- Heel negatief
- Eerder negatief
- Niet negatief, niet positief
- Eerder positief
- Heel positief

V29: Bij een vervanging of uitbreiding van het huidige windpark, wat zou je grootste bezorgdheid zijn:

- Slagschaduw
- Geluidshinder
- Visuele hinder
- Hinder van de veiligheidsverlichting (rode nachtluchten)
- Waardevermindering van de woning
- Gezondheidsklachten
- Ik heb niet echt een bezorgdheid

V30: Op welke voorwaarde zou je vervangende of bijkomende windturbines nabij jouw woonplaats haalbaar zien? Meerdere antwoorden mogelijk:

- Voor mij mag het zonder specifieke voorwaarden
- Op voorwaarde dat ik zelf deze elektriciteit kan benutten
- Op voorwaarde dat ik financieel kan participeren in de windturbine(s)
- Op voorwaarde dat een deel van de opbrengst geïnvesteerd wordt in een omgevingsfonds waarmee buurtprojecten worden gefinancierd
- Op voorwaarde dat er voldoende inspraak en communicatie voorzien wordt; omschrijf evt. wat jij hieronder verstaat: _____

- Onder een andere voorwaarde, met name _____

- Onder geen enkele voorwaarde, ik wil geen nieuwe of bijkomende windturbines in de buurt

---

Hieronder kan u aangeven of u wenst gecontacteerd te worden voor een verder gesprek of toelichting en/of kans wil maken op één van de smoefelboxen.

- u mag mijn gegevens gebruiken om mij te contacteren voor een verder gesprek
- u mag mijn gegevens gebruiken voor de verloting van de smoefelboxen

Vul hieronder uw gegevens in:

Naam: _____

Emailadres: _____ (verplicht veld)

Colofon

Deze analyse werd opgemaakt op vraag van de dienst MINAWA in opdracht van de Deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen.

Carl Decaluwé (Gouverneur)

Bart Naeyaert, Jean de Bethune, Sabien Lahaye-Battheu, Jurgen Vanlerberghe (gedeputeerden)

Geert Anthierens (provinciegriffier)

Redactie:

Tanja Termote (Data & Analyse)

Hilde Coudenys (Data & Analyse)

Bart Decraemer (MINAWA)

Verantwoordelijke uitgever: Ann Tavernier

Foto: Pure Energie

Voor meer informatie: <https://www.west-vlaanderen.be/dataanalyse>

data.analyse@west-vlaanderen.be

windenergie@west-vlaanderen.be